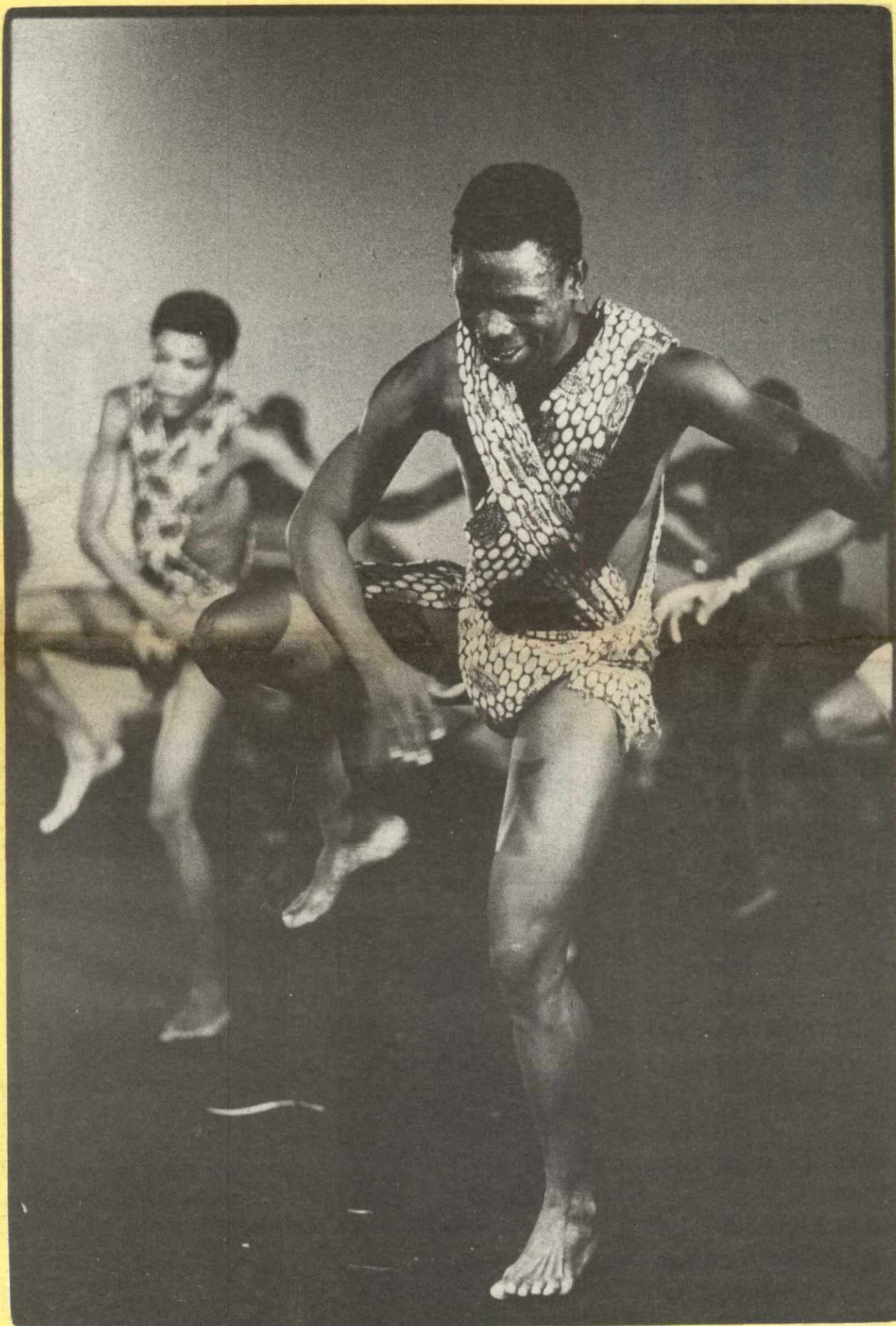

REBELL

Rød Ungdoms Magasin • Nr. 4, 1989 • 22. årgang • Pris: 15 kr.

FARGERIKT OG LÆRERIKT

● HVOR DUM ER EN POLITIKER? ● VALGETS KVALER - HVA SKJER I 1991? ● TRE SMÅ KINESERNE VIL EROBRE NORGE!

Foto, forsiden: Paal Audestad
Foto, intoside: Maya Glaser

«SOSIALISMENS» FALLITT

Kapitalismen går sin seiersmarsj over store deler av verden. At de stivna, totalitære, stalinistiske landene i øst-Europa blir tvunget til å gi slipp på jerngrepet over folkemassene er bra.

■ ■ ■ De massive demonstrasjonene i DDR tvang selveste Erich Honecker til å gå av, selveste symbolet på den degenererte «sosialismen». Igjen står bare Romania som skammens forsvarer.

■ ■ ■ Men hva som kommer ut av denne prosessen skal en ikke være for skråsikker på. Det meste peker vel i retning av et borgerlig demokratisk samfunnssystem der de frie markedskrefter er motoren. Og da skulle vel ringen være sluttet. I et slikt perspektiv kan vi se konturene av et EFs indre marked med langt flere enn 320 millioner mennesker.

■ ■ ■ I et slikt Europa vil de folkelige organisasjonene, fagbevegelsen og miljøorganisasjoner ha trange kår, ja det parlamentariske flertalls systemet vil ha en annen karakter enn det vi kjenner i dag. Hele samfunnsorganiseringa vil bli diktert av kapitalens fire friheter. I dette Europa, med økt arbeidsløshet og generell sosial forurensing for flertallet, vil nok kapitalismens frihet få en hul klang. Og de virkelige demokratibevegelsene som setter folkemakt på dagsorden kan vokse opp med stor kraft.

■ ■ ■ Men det forutsetter et definitivt brudd med kapitalismen og dens forlengede arm, den byråkratiske «sosialismen». Og denne kampen pågår i dag.

KATRINE MALMO

REBELL

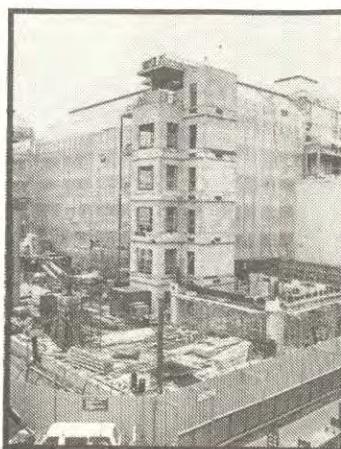
Redaksjon dette nummer: Katrine Malmo (redaktør og ansvarlig utgiver), Rune Endresen Ytreberg, Nicolay Bochgrevink Johansen, Solveig Mikkelsen og Jorunn Storehaug. Lay-out: Jorunn Storehaug og redaksjonen. (Baksida av Ida Melvold og Linda Eriksen) Sats og trykk: A.S./K.S Duplotrykk. Adresse: Rebell, Pb. 4702, 0506 Sofienberg, OSLO 5. Tlf: (02) 37 73 50. Abonnement: kr. 50,- pr. år. Signerte artikler står for forfatterens egen regning og behøver ikke være sammenfallende med Rød Ungdoms syn. Ettertrykk tillatt hvis kilde oppgis. Rød Ungdom, Pb. 610 Sentrum, 0106 OSLO 1.

INNHold

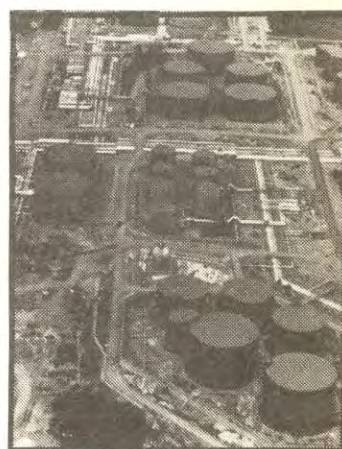
TEMADEL:

At innvandring skaper kulturkonflikter og ødelegger den norske rasen er stadig mer utbredte meninger i Norge. Men det finnes også en annen side, som både norske ungdommer og innvandre selv jobber for å få fram på ulike måter. Det er verdiene mangfold og likeverd. Rebell har sett nærmere på ulike aktiviteter i begge retningers11-19

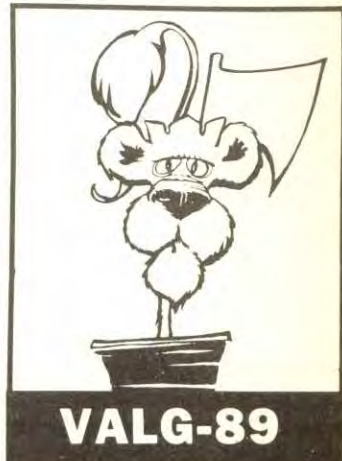
PENGESLUK

Mongstad, Norges Bank-bygget, Hurum og Lillehammer-OL har slukt milliarder av kroner. Forsvinner pengene i løse luften, eller er det noen som tjener på budsjettoverskridelsene? s.21

VALG-91

Debatten om valglinjen til neste kommunevalg stormer for fullt i Rød Ungdom og AKP. Claus Jervel (leder) og Randi Saure (sentralstyremedlem) fra Rød Ungdom ser det fra hver sin side. Skal det satses på Fylkeslistene eller på RV? s.22-23

VALG-89

*«Døden er like naturlig som en fødsel, om en blir ramma
av det ene eller det andre. Det dør tusenvis av mennesker hver dag.
Det blir også født tusenvis av mennesker hver dag. Det er noe en må avfinne seg med.»
Dette sier Ingebjørg Mosesen. Hun var fjorten år da hun fikk barn, og atten da hun fikk
beskjeden om at hun var HIV-positiv. Likevel så er hun full av livsgnist.
Og på 1. mai i år gikk hun i tog for første gang, med parolen:
«Jeg er verdens nordligste HIV-positive.»*

INGEBJØRG MOSESEN, 21 ÅR, FRA HAMMERFEST

«DERE MÅ IKKE tro at det er på grunn av deres fortrefelighet og min utilstrekkelighet, at det er jeg som står her, og ikke dere. Jeg har vært uheldig og dere heldige. Jeg ble smittet ved en handling som de fleste her har vært med på.»

«Jeg er ikke et offer, men et levende menneske med glede, latter, sorg, gråt, håp og mange andre vidunderlige sider.»

Slik møtte hun sine 400 tilhørere, 21-årige Ingebjørg Mosesen, Nord-Norges første åpne

livsgnist forsikrer hun oss om at hun har i massevis.

— Hvis det er noe jeg har så er det livsgnist, og litt sånn der faen inni meg som sier at det her, det her skal de få se. Jeg skal sitte om fem år også i intervju om det å være HIV-positiv, slår hun fast.

Livsgnist bruker hun i dag blant annet til

— En tøff periode, men det var godt å få det gjort, sier Ingebjørg nøkternt.

18 ÅR

Men dette har ikke vært den eneste tøffe perio-

Fører Henkis kamp videre

HIV-positive. Dagen var 28. mai i år. Stedet var restaurant Nobile i Tromsø der Ingebjørg holdt appel på en stor støttekonsert for HIV-positive på det som er minnedagen for folk som er døde av aids.

Ingebjørg Mosesen er fra Hammerfest og er i dag Finnmarks eneste registrerte med HIV. Men hun ser ikke på seg selv som et offer. Og

å føre Henkis kamp videre. Ingebjørg har allerede flere foredrag på skoler og for helsepersonell bak seg. Sist snakket hun for sine klassekamerater på handel og kontor ved Hammerfest videregående. Tre medelever gikk nemlig like etter skolestart i høst til læren fordi de ville vite om de kunne bli smittet i gymmen eller i dusjen. Sammen med en fra aids-prosjektet i Tromsø avlivet Ingebjørg myter om smitteveier, og det ble dermed slutt på hviskingen og tiskingen.

den i hennes liv. Ingebjørg har, som hun selv sier det i sine foredrag, i perioder levd et ganske hardt liv. Med mye fyll, skulk og vanskelige familieforhold. Barn fikk hun da hun var bare 14 år gammel. Og hun var 18 år da hun fikk vite at hun var HIV-positiv.

— Det har vært hardt. Tre harde år. Det var hardt før jeg ble HIV-smittet også, men det at jeg ble HIV-positiv forsterket liksom alt det andre. Jeg gav helt opp og har vært ganske oppgitt de siste årene, før jeg klarte å rette meg opp og innse at livet må gå videre. Du kan sørge til ett punkt, men så må du bare slutte med det. Så får du heller prøve å bryte gjennom de barrierene du klarer, sier 21-åringen.

Grunnen til at Ingebjørg har brutt gjennom

en del barrierer er at hun har oppdaget at hun vil leve. For barrierer har hun måttet bryte.

Hjelpen fra helsevesenet var til å begynne med minimal. Da hun fikk vite at hun var HIV-positiv fikk hun fra legen med seg noen brosjyrer og en beskjed om å ikke smitte andre.

— Det var aldri snakk om at det var noe håp, forteller Ingebjørg, og beskriver sine erfaringer med helsevesenet fra denne tida. To og et halvt år gikk hun uten skikkelig støtte og oppfølging. En periode hvor alkoholproblemene ble forsterket, og hvor hun også tenkte på ta sitt eget liv mer enn en gang.

AIDS-KONTORET

Håpet ble først tent da hun i desember i fjor kom i kontakt med aids-prosjektet i Tromsø. Det ble i følge Ingebjørg starten på et helt nytt liv. Aids-prosjektet fikk løftet 21-åringen fra

FOTO: LEIF A. DANIELSEN

asken, for å bruke hennes egne ord. Kontoret sørget blandt annet for telefon, økt støtte til livsopphold, og for at hun for første gang fikk møte andre HIV-positive. Her møtte hun mennesker med mange av de samme tankene og følelsene som hun selv hadde.

Alt dette har styrket Ingebjørg og gitt henne ny tro på livet. Og hun påpeker da også at det er håpet og livsgnisten, ikke medisiner som skal holde HIV-positive oppe. I slutten av mai i år ble hun så den første åpne HIV-positive i Nord-Norge.

21-åringen mener det er viktig å være åpen for å få belyst HIV-positive sin hverdag. På den måten kan en også best bekjempe trakassering av mennesker som er smitta. Men hvordan har reaksjonene på åpenheten vært i hjembyen?

Ingebjørg forteller at de har vært mest positive, selv om noen av de tidligere vennene har

brutt kontakten. De fleste har hun beholdt. Og Ingebjørg påpeker at hennes venner har fått en bedre bakgrunn til å forstå de årene hvor de ikke visste at hun var smittet. Hun blir imidlertid av og til lei av spørsmål og forklaringer. Som at HIV for eksempel ikke smitter ved sosial omgang. Og forklaringer om at HIV-positive kan ha et sex-liv osv.

SØNNEN

Ingebjørg har som tidligere nevnt en sønn på seks år. En sønn som de siste to årene har vært i fosterhjem. Da det ble kjent at Ingebjørg var HIV-positiv skjerpet fosterforeldrene inn på besøksretten. Først ble hun nektet å få sønnen på hjemmebesøk, fordi fosterforeldrene fryktet at hun ville smitte seks-åringen. Nå har hun, etter å ha kontaktet advokat, fått gjennom retten til hjemmebesøk. Men Ingebjørg vil ha en

alminnelig besøksordning. Derfor slåss hun fortsatt videre.

DØDEN

Men Ingebjørg er ikke bare kamp, åpenhet og brutte barrierer. Hun er også ei jente som i ung alder er bærer av et virus som kan føre til at hun dør tidligere enn ellers. Hva tenker så en 21-åring som har fått døden nærmere inn på livet enn de fleste andre, om dette tabuet?

— Døden er like naturlig som en fødsel om en blir ramma av det ene eller det andre. Det dør tusenvis av mennesker hver dag. Det blir også født tusenvis av mennesker hver dag. Det er noe en må avfinne seg med. Men hvor mange går gjennom livet uten i det hele tatt å kunne si at det gjorde jeg virkelig, spør hun.

Ingebjørg vil ikke at folk skal synes synd på henne. Hun føler at hun ikke når ut hvis det er kun det folk sitter igjen med etter å lest om, el-

ler hørt på henne. Ingebjørg vil være et fjes utad for å representere HIV-positive som ikke tør å stå fram. Hun vil ikke være folks «stakars HIV-smittede».

1. MAI

Derfor fortsetter hun sin kamp for at HIV-positive ikke skal bli en paria-kaste i samfunnet. En kamp hun blant annet fører som styremedlem i PLUSS, organisasjonen for HIV-smittede. Det var folk fra den organisasjonen hun gikk sammen med da hun i år for første gang gikk i 1. mai-tog. «Jeg er verdens nordligste HIV-positive», stod det på plakaten som hun bar i Oslos gater. Hammerfest-jenta som mange i klassen nettopp har skrevet stil om. Oppgaveteksten? Et menneske jeg aldri glemmer...

TORSTEIN TRANØY

Tre Små Kinesere, gir ut sin debut-LP like over jul. Fra venstre: Baard Slagsvold, Øystein Hegge og Ulf Risnes.

KINESERNE VIL

*At de ikke fikk
tak i noen tromme-
slager skapte sagtens ingen
store problemer for de Tre
Små Kinesere. Trønder-
gruppa som knapt har
holdt det gående i ett år,
har allerede karret til seg
den beste platekontrakten
i norsk musikkhistorie. Re-
bell bringer her legenden
om de Tre Små Kinesere,
allerede for deres første
LP er sluppet.*

DET ER ET gammelt jungelord som sier noe sånt som at «herrens veier er uransakelige». I slike tilfeller spiller sjebnen en dominerende rolle. Det kan være både av det onde og av det gode slaget, - sistnevnte opptrer dog litt sjeldnere, men nå så skjer så kjennes det desto bedre.

Tilfeldighetene i denne historien begynner i Trondheim tilbake i de dager da rockegruppa Helter Skelter gikk i hundene. Rundt i Trondheims bygater gikk ex-bassist Ulf Risnes og funderte på hvor livslinjen nå ville ta veien. Det var ikke tvil i hans sinn om at et nytt band måtte etableres. Det skulle være rock'n roll for alle pengene. Alene kunne han dog ikke være, så mye var klart, men det ble han da heller ikke lenge. En gammel kompis fra Betty Boom Bang Band, Øystein Hegge, gjorde sitt inntog på keyboard. Og sørfra i landet kom ex. Skjønn Forening-gitaristen Baard Slagsvold, primært da for å studere. Ennu var ikke gruppa komplett, det manglet en viktig brikke. Det manglet en trommeslager.

Omtrent på dette tidspunktet mottok Ulf et lite skriv i posten hvor han kunne lese at mulighetene for rilleplass på ei LP-plate var store. Men her var kriteriene klare: Det skulle være helakkustisk. Trommer og fuzz var bannlyst, og man måtte ikke være mer enn tre stykker! Lys-

FOTO: INGER ESPELUND

FOTO: MAYA GLASER

EROBRE NORGE

ten til å delta var stor, og siden de for øyeblikket ikke hadde noen trommeslager likevel så passet det jo ganske fint.

Ulf blåste støvet av en gammel «sleger» han hadde liggende i nattbordskuffen, en låt som ikke hadde passet inn i Helter Skel-

ters repertoar. Han tok selv kassegitaren og sangen fatt, unge Hegge satte seg på pianokrakken og selsomme Slagsvold stilte seg opp bak kontrabassen. Resultatet ble intet mindre enn fantastisk. Slik så den første låten «Askeladden» dagens lys. OK, den var nå på tape. Klar til å sendes til hovedstaden hvor vinylstykket skulle trykkes. «Problemet» var bare; de hadde ennå ikke funnet noe navn på prosjektet og deadline nærmet seg hurtig. Legenden sier at det var da de sto på postkontoret med tapen i hånden at navnet kom, og hva annet enn Tre Små Kinesere kunne det bli?

Den store kommersielle suksessen uteble naturlig nok med dette forsøket, bare en låt på «Den Akustiske Gitarliga» gjorde ingen furor, men låten var helt klart en av de bedre på LP'en.

Men snøballen hadde begynt å rulle, ganske hurtig til og med. De tre små skrinla nå alle planene om en videre rock'n roll karriere. Nå skulle det satses på akkustisk for fullt, for hvem trenger vel egentlig en trommeslager?

Spørsmålet var nå: ville noen ha (les; kjøpe) slik musikk i Norge anno 1988/89? De Lillos hadde allerede åpnet døren på gløtt, de solgte tross alt til sølv med sin hennorske melodiose debut LP. Men hvem ville satse kroner og øre på Tre Små Kine-

sere? Etter noen suksessfulle konserter rundt omkring i det ganske land, i tillegg til en demokassett, ble spørsmålsstillingen en helt annen. Nemlig: Hvem ville Tre Små Kinesere selv satse på? Platebransjens julenisser sto nå formelig i kø med lua i hånda, og alle lovte de gull og grønne skoger. At det ble giganten CBS som til slutt stakk av med gullhøna overrasket vel ingen. De hadde jo også fra før bysbarna Dumdum Boys på sin «label». Og kontrakten de ble tilbudt var da heller ikke til å fnyse av.

I sommer gikk så gutta inn i studio i Flåtåsen i Trondheim, klare til å lage debutskiva, med Roger Valstad som produsent. Planen var at den skulle ha sett dagens lys i skrivende stund (dvs. sept./okt.) men akk, så skjedde ikke. Frykten for å drukne i Sissel Kyrkjebøs glassklare stemme ble for stor og deadline ble flyttet til medio januar 1990, noe som sikkert har medført økende pillemisbruk hos rastløse sjeler i Trondheim og andre deler av kongeriket.

Et lite plaster på såret er det at vi har en eller to singler i vente før jul (julegaven ble berget likevel), og at når LP'en endelig kommer så vil det igjen bli sjelefred over landet.

FRODE MIKKELSEN

HVOR DUM ER EN POLITIKER?

DET FØRSTE hullet vi skal besøke er pengenes eget hovedkvarter. Bankpalasset på Bankplassen. I 1970 begynte de planleggingen av et nytt bygg for Norges Bank. Det skulle koste 200 millioner kroner etter den daværende kroneverdien. Hvis vi justerer etter inflasjonen, får vi at 200 millioner i 1970 er 1500 millioner i 1987, dvs. 1,5 milliarder.

Etterhvert fant de imidlertid ut at bankmenneskene måtte ha dobbelt så stor plass for riktig å kunne utføre sine plikter. Dobbelt så stort ble det. Men det ble ikke dobbelt så dyrt. 3,8 milliarder kroner beløp den endelige regningen seg på. Det er bare, skal vi se, 2,3 milliarder i overskridelser.

Sjefen i Norges Bank, Hermod Skånland, han vil sikkert ikke være med på en slik sum. Men sett nå at vi spurte bukken hvor mye havre det var igjen i havresekken, hva tror du bukken ville svare?

Vi skal over til et annet hull, nemlig det nye fine oljeraffineriet på vestlandet. Mongstad heter det. Det skal visstnok være verdens mest moderne oljeraffineri, og det kan lage veldig mange forskjellige bensiner, gasser og parafiner av oljen vi henter opp fra fiskefeltene.

Det var tenkt å koste den enorme sum av 8 milliarder kroner å bygge. Det kom til å koste mer. Noen sier 12 milliarder. Reidar Due, daværende formann i Stortingets industrikomite, anslo det til 16,2 milliarder og får følge av flere andre.

Ja, ja. Det var 8 milliarder. Prisen på 100 000 sykehusplasser, og alle de arbeidsplassene det fører med seg. 8 milliarder er også nok til å lønne 40 000 mennesker 200 000 i året (tenk alt hva 40 000 mennesker kan lage på et år!).

Nå sier de i stedet at milliard investeringen på Mongstad ikke engang vil gå med overskudd. Den vil akkurat balansere, hvis prisene holder seg (men det gjør de nok ikke).

PENGER

Det tredje hullet vi skal ned i, er så så stort at mennesker kan stå oppreist der inne. Det gjør de også, svært mange, endog hver dag. Vi skal ned i Sentrum T-banestasjon, nå kalt Stortorget.

Stasjonen åpnet i 1977, under navnet Sentrum. Så gikk det seks år, og stasjonen stengte. Det rant så mye vann der. Stasjonen måtte re-

Det er ikke lett å måle en politikers dumhet nøyaktig. Likevel, de seneste års, nærmest til det absurde pengesløsning kan kanskje gi en pekepin? Rebell kan her by på en liten reise inn dit fornuften kommer til kort.

pareres. Entreprenøren hadde gjort så elendig arbeid. Når så stasjonen endelig kunne åpne igjen, under navnet Stortorget, hadde stasjonen kostet 174 millioner kroner mer enn budsjettet. Hei og hå.

Neste hull er en tåke, dessuten blir den sikkert ikke noe av. Når vi snakker om Hurumflyplassen er det mange summer som svirrer i luften. Å snakke om overskridelser er også litt vanskelig ettersom det ikke ligger klar noe endelig forslag. Luftfartsverket tror det vil koste 5,1 milliard å få den ferdig til 1995. Stortingsmeldingen om Hurum anslår en pris på 8,8 milliarder.

Men det ville nok blitt dyrere, kjenner vi historien rett. («Den lusa hadde jammen meg kjent gange!») I VG rykker SAS og Braathen SAFE ut mot utdige antydninger om budsjettoverskridelser. For Dagbladet kunne to dager i forveien fortelle at planeringsarbeidene ville bli to år forsinket og 2,5 milliarder dyrere enn antatt. (Flyplassen ble lagt oppå østlandets mest kupert halvøy). Og enda har ikke arbeidene kommet utover planleggings stadiet. Hadde det blitt noe av Hurum tør vi vedde på at vi ville fått overskridelsesrekord.

Enda værre blir det hvis vi tar med alternativet Gardermoen. Det kan stå ferdig to år før til 3,9 milliarder. Dessuten anslår «ekspertene» Hurum til å koste 14 milliarder, allerede! 3,9 milliarder er uansett et bedre utgangspunkt for overskridelser.

MONEY

Dette er bare noen av overskridelsene vi kunne ha nevnt. OL på Lillehammer kommer garantert til å bli kjempemye dyrere. Fra Oslo

kommune kunne vi nevnt et utall saker, f.eks. parkometer saken, salget av den gamle loge, salg av diverse eiendommer og en delikat korrupsjonsskandale som ruller opp i disse dager. Byggingen av Galleri Oslo, byhallen og dittenhullet ser også ut til å bli relativt dyrt.

Det rare er at når man foreslår å justere minstepensjonen etter inflasjonen, da begynner politikerne å snakke om konkurranseevnen, det kolossale konsumet og at vi bruker flere penger enn vi har.

Er så politikerne helt teite? Er de rett og slett dumme, i betydningen kunnskapsløse og ikke tilgjengelige for fornuft?

Mye kan tyde på det. At vannet har rent gjennom Sentrum T-banestasjon har vært kjent av kommunen selv siden 12 April 1972. Hva skjer? Intet. Elleve år senere, etter seks års drift, må de stenge. Etter at stasjonen endelig ble ferdig har det kommet fram at entreprenøren har utført tildels elendig arbeid, og dessuten ført opp timelister for mye mer enn det som er gjort. Ekstraavgiften for oss skattebetalere ble som kjent 174 millioner kroner. Hvorfor skal ikke entreprenørfirmaet som er ansvarlig for skaden betale? Jo, fordi Oslo kommune PÅTOK seg alt økonomisk ansvar, t.o.m. etter at de svære overskridelsene var kjent.

Hele Hurumsaken, særlig stortingsbehandlingen synes en smule mærkelig. Bjørn Vik Mjeltebakk, leder i Hurumkomiteen, spør om politikerne ble ført bak lyset. Hans historie er i sannhet skremmende. Fagrapporter ble utelatt, særlig værreporter. Det ble lagt mere vekt på en manns værreport, hvor måleinstrumentene ble plassert på de best tenkelige stedene, enn på hele meteorologisk institutt. Antall skadelidende (støy) ble bagatellisert og

det samme var tilfellet med støynivået. T.o.m. Luftfartsverket gikk ut og sa at de ikke kunne anbefale Hurum alternativet.

GELD

Hvor dumme er da politikerne? Neida, leseren har sikkert skjønnet det for lenge siden. For det er system i galskapen. Det er et helt klart mønster. For pengene forsvinner ikke. Det er ikke sånn at pengene blir verdiløse når vi har brukt dem. Det er bare andre som får hånd om dem. Og hvem er det som får pengene vi har sølt bort på Norges Bank, Mongstad, Sentrum T-bane, Hurum og mange flere oppdagete og uoppdagete skandaler? Svaret er naturligvis næringslivet.

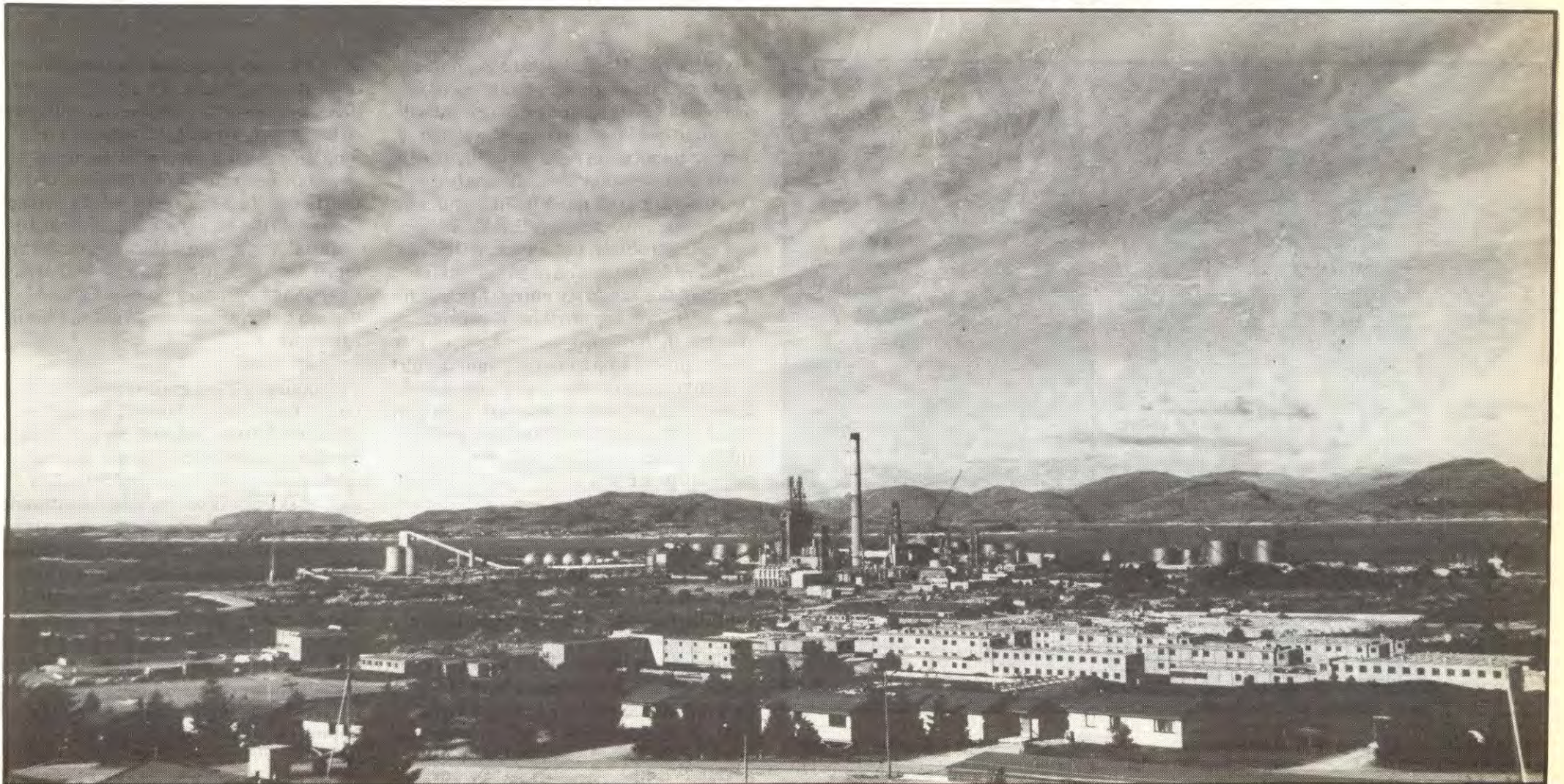
Svaret er næringslivet. Alt henger sammen. Vi redaksjonen har kommet fram til at dette egentlig bare er skjult subsidiering av næringslivet, entreprenørene i særdeleshet. Hvem tror dere gne seg i hendene etter at Hurum alternativet ble vedtatt? Hvis vi først skal ha ny hovedflyplass (hvorfor skal vi det?) er entreprenørene gladere jo mer de får å gjøre. På Gardermoen står det en flyplass fra før, det går vei og det går tog. Enhver entreprenør vil motsette seg noe slikt. Plutselig blir det forståelig at Hurumaksjonen (må ikke forveksles med Hurumkomiteen) brukte 2 millioner «informasjon» til fordel for Hurumalternativet. I Hurumaksjonen sitter nemlig næringslivets folk (fra Hydro, Orkla borregaard og Aker Norcem).

Hvem gnir seg i hendene etter Mongstad? Det gjør Astrup Høyer, Norcem og verkstedsindustrien på vestlandet. Hvem gnir seg i hendene etter T-bane skandalen i Oslo? Svar: Selmer-Furuholmen og Sandegruppen.

Nei, politikerne er ikke dumme. De vet at de vil få vanskeligheter med å bli gjenvalgt hvis de sier at de vil subsidiere næringslivet i den grad de gjør i praksis. Derfor later de som de blir overrasket, hver eneste gang.

Nei, politikerne er ikke dumme. For de vet nok å ta seg betalt for dele ut skattepengene våre på denne måten. De får nok sine vennetjenester returnert. Det er ikke meningen vår her å påstå at politikerne er korrupte. Det kan vi ikke bevise, dessuten vil vi ikke ha injuriersøksmål på nakken. Men det er de.

NICOLAY B. JOHANSEN

Forsvinner pengene i løse lufta?

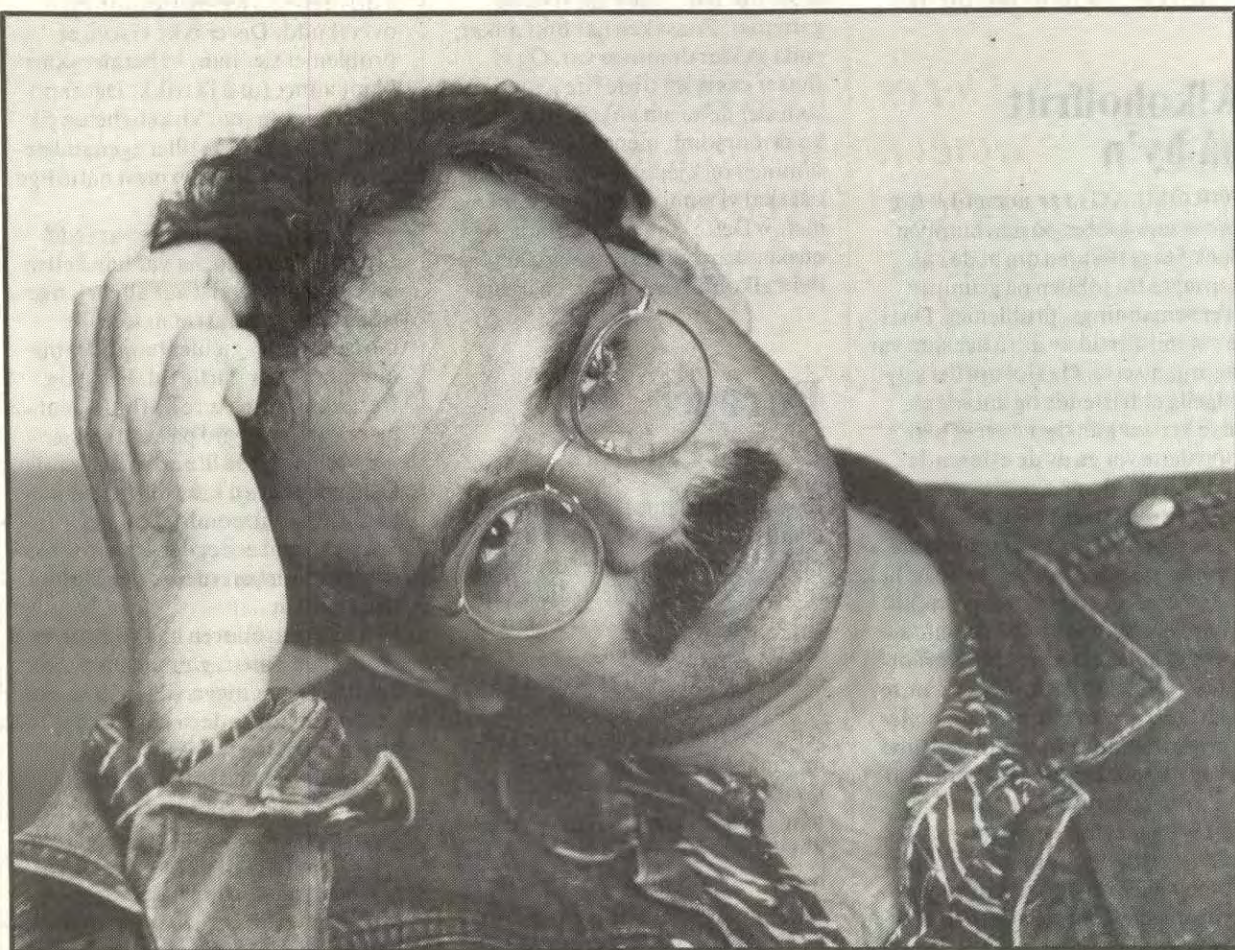
GJESTESKRIBENT

Siste halvdel av 70-årene ble brukt til å få folk på venstresiden til å forstå at innvandringsstoppen var diskriminerende og viktigheten av å kjempe mot rasismen. Det ser ut til at 90-årene starter med å få blandt andre venstresiden til å respektere selvstendigheten og uavhengigheten til den antirasistiske bevegelsen.

Kampen mot rasismen drives på to måter i dag. Enten er man en del av den bevegelsen som består av Antirasistisk Senter, og dets eget initiativ, nemlig SOS Rasisme. Eller så driver man antirasistisk arbeid på individplan, gjennom medlemskap i en organisasjon, eller man danner en antirasistisk gruppe eller forening. Det siste alternativet er viktig og det åpner for hvem som helst å jobbe på de premisser man måtte foretrekke.

Staten hevder at de arbeider mot rasisme, politiske organisasjoner som Rød Ungdom og AUF har sin måte og kirken sin. Når det gjelder den første bevegelsen mot rasisme, SOS Rasisme, så valgte vi også en måte. En metode og et program som skulle være retningsgivende for bevegelsen.

Valget ble gjort i 1977-78. I tillegg til det grunnlaget (Immigranten kollektivet) bevegelsen ble bygd opp på, fantes det andre alternativer. Det var Foreningen Mot Rasisme, støttet av AKP(m-l), og den andre var Anti Rasistisk Gruppe (ARG) lansert av SV. Hva som skjedde med ARG vet jeg ikke. Foreningen Mot Rasisme gjorde en viktig jobb, men ble nedlagt for et par år siden. Bevegelsen mot rasisme ble derfor bygget opp rundt Immigranten-

NESTE PÅ DAGSORDEN?

kollektivet som seinere ble Antirasistisk Senter.

I 1985 var SOS Rasisme et faktum. Men bevegelsen ville aldri ha blitt slagkraftig uten støtte fra andre. I dag støtter kirken og en del andre organisasjoner oss. Tidligere var det kun venstresiden i norsk politikk som kontinuerlig ga oss støtte. Dette har vært livsviktig for oss. Og det blir stadig viktigere at organisasjoner, politiske og ikke politiske, er engasjert i arbeidet mot rasisme og at de bruker de midler og fora de har til å prioritere også dette arbeidet. Dette i tillegg til den støtte som

de vil kunne gi selve bevegelsen SOS Rasisme.

Den antirasistiske bevegelsen i Norge er bygget på fire prinsipper. Disse er i kort tekst følgende:

1. Samfunnsintegrasjon. Kontakt med samfunnet rundt oss.
2. Selvstendighet.
3. Bevegelsen i bevegelse. Unngå passivitet.
4. Antirasisme på ofrenes premisser.

Hvorda disse prinsippene tolkes er avhengig av de mennesker som har vært med kontinuerlig og ledet den politiske debatt og prosess.

Husk at vi aldri har hevdet at vi er en organisasjon som er basert på en vanlig struktur o.l. Det har skjedd så mye så raskt de siste ti åra at vi har måttet være på vakt når det gjelder politisk utvikling og forandringer. Men premissene for disse forandringene bestemte vi selv, - avhengig av politiske utfordringer.

For bevegelsen var den største oppgaven i mange år å få rasismen på dagsorden. Siden 1985 har kampen vært å få kampen mot rasismen først på dagsorden. Nå, dessverre, må vi bruke mye tid på å få «våre

venner» til å forstå betydningen av partipolitisk uavhengighet for bevegelsen.

Det har blitt en belastning at en må bruke mye krefter på å få folk til å forstå bevegelsens autonome status. Dette gjelder ofte folk som vil jobbe for bevegelsen men som er lojal til en eller annen partipolitisk plattform. Med denne dobbelte lojaliteten kan man ende med å gjøre SOS Rasisme en bjørnetjeneste. Hensiktene kan være så gode de bare vil. Men så lenge partiet kommer først er det SOS Rasisme som vil lide. Dette gjelder ikke bare folk som støtter AKP(m-l).

Å gå inn i SOS-Rasisme for å gjøre noe mot rasismen uten å ville forstå program og metoder er uærlig. Og gå inn med lojalitet til andre politiske programmer og ikke respektere bevegelsens egne premisser er infiltrerende.

Det er absolutt ingenting i veien for å starte en annen bevegelse mot rasisme. Det er også nødvendig at alle gjør sitt hvor de er, i en organisasjon eller som enkeltindivid. Arbeid mot rasisme må drives på flere plan, på forskjellige måter.

Men at Antirasistisk senter eller SOS Rasisme må bruke tid og krefter på å motvirke «infiltrasjon» fra folk som vil jobbe mot rasisme på en annen måte, er tragisk.

Utfordringene i 1990-åra fra organisert rasistisk hold og fra andre institusjoner er store. De krever visjoner, fantasier og kreativitet - som igjen er avhengig av overskudd og samlede krefter.

KHALID SALIMI
daglig leder ved
antirasistisk senter.

NORSK JUSTIS

Red Ungdoms magasin

REBELL

SNUR VERDEN PÅ HODET!

B L I A B O N N E N T !

Kr. 50.- pr. år (4 nr.)

Støtteabonnement kr. 100.-

Navn:

Adresse:

Poststed/nr.:

Send slippet til: Rebell, Boks 4702, Sofienberg, 0506 Oslo 5

RUBBEL OG BIT

Frp og personfokusering

I DEN amerikanske valgkampen kan man måle en kandidats popularitet etter hvit-heten på tennen. Det ytre betyr mye, og det er personene som er viktigst, ikke politikken. I Norge vil vi helst ta avstand fra en slik utvikling. Vi tar avstand fra den amerikaniserte valgkampen. Vi vil sette politikken i høysetet. Om vi alle klarer å følge denne nøkterne linjen er en annen sak.

Frp må i så måte være det eneste partiet som i hvert fall ikke har lagt særlig stor vekt på å personifisere valget. Ikke minst i sør-Trøndelag står denne linjen sterkt. 1. kandidaten der visste man ikke stort mere om enn hva navnet hans var. Nemlig Per Risvik. Her var det imidlertid journalistene som ikke klarte å motstå fristelsen, da de i løpet av valgkampens siste dager klisteret stakkars Per Risviks privatliv utover avissidene i Adresseavisa. Til og med hans «fjerne» fortid ble trukket opp.

Og siden vi også til en viss grad kan definere oss inn under journalistbegrepet, så kan heller ikke vi motstå fristelsen å tilby våre lesere litt sosialpornografi: Frp's mann Per Risvik har nemlig en någet spesiell bakgrunn til politiker å være. For ikke lenge siden presterte han nemlig å tilegne seg 550000 kroner urettmessig fra Den norske Creditbank. I stedet for 550 kroner ble Risviks konto ved en feil kreditert med 550000 kroner. Dette unnlot herr Risvik enkelt å greie å melde fra om, og skyndet seg isteden å ta ut pengene som nå er «borte». Han er nå dømt for å ha tilegnet seg disse pengene. Samme mann har også 400000 kroner i restskatt.

Når det gjelder hans fjerne fortid, som det kanskje er enda mer urttmessig å grafse i (men som vi som

Per Risvik privatliv brettes ut.

sagt ikke kan motstå) så kan den fortelle oss om et fire måneders fengselsopphold på 70-tallet en gang. Dommen den gang lød; ulovlig pornosalg, underslag og avgiftsunndragelse.

Som dere forstår, en meget allsidig mann denne politikeren.

Men partiformann Carl I. Hagens tale til Adresseavisa er klar: Fremskrittspartiet slå ring rundt Per Risvik. Hagen mener også at «ting kunne tyde på» at dette ble presentert «litt» bevisst for å skade partiet like før valget. Vi er ikke sikre på om vi kan kalle dette for et utslag av «paranoia». Men en ting er ihvert-

fall klart: Ingen partier tok sterkere avstand fra personfokusering i valgkampen enn det Fremskrittspartiet gjorde. Det skal de ihvert fall ha!

Alkoholritt på by'n

FOR OMLAG to år siden fikk fire jenter som jobbet på nattklubben Back Stage beskjed om at de var oppsagte fra jobben på grunn av overbemanningsproblemer. De fire var imidlertid av de få der som var fagorganiserte. Og sjøl om det selvfølgelig er fristende og antydte at visse kretser kanskje mener at nettopp dette var en av de utløsende faktorene ved oppsigelsen, så vil vi velge å understreke at det tross alt var heldig for de oppsagte at de var organiserte når oppsigelsen først lå på bordet. Nå kan man jo godt diskutere om hvorvidt de ville blitt oppsagt hvis de ikke hadde vært organisert. Og om dette med organisering da kan sees på som et gode eller et onde i denne sammenheng. Rubbel og bit redaksjonen er imidlertid enige om at dette er en debatt som ikke fortjener mye spalteplass. Vi velger derfor å sette en strek for debatten med å undersøke den gyldne regel om at ingenting er så galt at det ikke er godt for noe.

Dermed kan vi komme videre, og kanskje også fram til poenget. Det har seg nemlig slik at disse jentene,

Tre av de fire heltene fra Back Stage. Nina M. Kruse, Joan Vilhelmsen og Elisabeth Grønnerud.

som var blandt dem med lengst ansiennitet på plassen, slett ikke fant seg i noen oppsigelse. De hadde nemlig planer om å jobbe der en god stund til de. De mente rett og slett at oppsigelsen var usaklig. (Og det vil vi gjerne presisere at vi støtter dem fullt og helt i.) De bestemte seg derfor å benytte seg av den gode siden ved å være fagorganisert; de gikk til sak med fagforeningen i ryggen. Og etter mye om og men (som jeg vil komme tilbake til i neste setning) ble omsider saken behandlet i Oslo byrett den 5. og 6. juni i år. En del av «om og men» var for eksempel aksjoner og støtteerklæringer fra øst og vest. Og spesielt en av aksjonene må vi bare gjengi kort, da den falt helt umiddelbart i smak her i redaksjonen. Tittel på operasjonen er «aksjon isvann». Denne aksjonsformen går kort ut på at en stor flokk med mennesker (helst) gjerne vil gå ut en kveld, for eksempel på Back Stage, og ha det gøy uten alkohol. De fyller da opp lokalet og morer seg som aldri før, og drikker isvann hele kvelden. Det er helt supert. For det er nemlig både gøy og billig! Og det er ikke ofte at disse to tingene følger hverandre. (Det blir selvfølgelig liten fortjeneste for innehaverne av stedet, men de kan jo ikke heller kaste deg ut bare fordi du er full av vann??)

Men det var nå det. En god ide til etterfølgelse. Men så var det igjen tilbake til selve kjernen: Oslo Byrett avgjorde den 6. juni 1989 at de fire

jentene skulle vinne på alle punkter. Oppsigelsene var usaklige! Og jentene skal nå tilbake i jobb. Men det er selvfølgelig ikke bare fryd og gammen. For saken har blitt anket, enda så klar dommen var. Og vi slutter oss igjen til de fire jentene som sier dette om anken: «Det er ikke så morsomt, men vi biter tennene sammen og kjemper videre. Og til sist skal vi vinne for oss allesammen.» Dette kaller vi stål-mot, og vi ønsker dem lykke til og ser fram til flere alkoholfrie kvelder på by'n.

En regel er en regel

En Gammel dame skulle ta lokaltoget til Ski tenfor Oslo. Hun hadde gjort det mange ganger før, for til tross for hennes 79 år, hadde hun sitt arbeid der ute. Toget kommer inn på stasjonen, den gamle damen setter seg som vanlig i den første vognen. Hun gjør klar billetten og setter seg til å lese avisen. Det kommer ingen konduktør, men en kontrollør. «Hva gjør de her?» spør han. «Øh» svarer den gamle damen, hun har satt seg i månedskortvognen. «Men pleier ikke den første vognen å være for sånne som meg da?» «Ikke når det er fire vogner» kan kontrolløren fortelle. Men den gamle damen har ikke talt vognene så hun må betale mulkt, synes kontrolløren. Det har ikke den gamle damen til hensikt. Det var alldeles ikke hennes mening å snike. «Kan ikke jeg heller gå over i den andre vognen?» foreslår den gamle damen. Kontrolløren kan godt se at den gamle damen har rett, men en regel er en regel. Damen må betale mulkt. Damen nekter. «De må gjerne prøve, men de får ikke en krone av meg.»

Det hele ender i all minnelighet med at den gamle damen må klippe på billetten fram til neste stasjon og gå av der for å vente på neste tog.

«Hei du der!»

Dette er forbudt!

Å snike på trikken er samfunnsnedbrytende, umoralsk og slemt. Riktignok kan det hende at noen gamle mennesker ikke her råd til å betale, derfor tar ikke kontrollørene dem så hardt (Omtrent sitat fra intervju med kontrollør i Arbeiderbladet, en gang). I motsetning til ungdom som gjør det på faenskap.

Vi spurte en av disse ungdommene om han ikke fikk dårlig samvittighet av å la andre betale for seg.

Det fikk han ikke. Tvert i mot betraktet han seg som en av de mest ansvarlige trafikantene. For det første forurenset han minimalt. For det andre trakk han ikke fra reiseutgifter på skatten, og for det tredje gjorde han ikke begge deler, sånn som en kvart million bilister gjør i Oslo hver dag.

For det fjerde synes han det er litt søkt å gjøre trikkesnikerne til syndebukker for at Byrådet ikke klarer å drive en service-institusjon med overskudd. Det er ikke vi som er problemet sier han. Vi betaler skatt blant annet for å få trikk. Det er politikerne som snur virkeligheten på hodet når de framstiller egenandelen på trikken som det mest naturlige av alt.

Vi spurte om han ikke var redd for å bli tatt. Men det var han heller ikke. Han synes det var alt for lenge siden sist. Å bli tatt er nesten litt morsomt. Det gjelder bare ikke bli tatt når du har dårlig tid. Først og fremst må man være høflig. Egentlig er det mest synd på kontrollørene. Men det er så lite arbeid å få i Oslo nå, at noen bare må ta den jobben. De er økonomisk tvunget. Spesielt synd er det det går utover så mange pakistanere, sier den stolte trikkesnikeren.

Når kontrolløren har konstatert mangel på billett, gir man ham navnet sitt. Det er ingen vits i å jule. For det første finner de det ut, for det andre er det uærlig. Flittig skriver kontrolløren ned tid, sted, navn o. s. v. på en blankett. Øverst på den blanketten står det du erklærer at du ikke har betalt og at du er villig til å betale boten innen 10 dager. Men trikkesnikeren vi snakket med hadde ikke tenkt å betale den boten. Skulle han underskrive på blanketten da? Det ville vært den sjofleste løgn. Kontrolløren pleier da å stryke ut det som står øverst om at du er villig til å betale. Men det står der likefullt, dessuten skal man ikke legge igjen underskriften sin overalt. Kontrollørene truer da gjerne med Politiet. Det skulle vi ikke ta så alvorlig sa trikkesnikeren. For det første synes Politiet at trikkekontrollørene er noen duster som leker små-politi. For det andre er politimenn og kvinner hyggelige mennesker, hvertfall i disse sammenhengene. Hvis man er høflig mot dem naturligvis. Havner man hos Politiet kan man bli nødt til å betale boten, hvis man ikke velger å sone straffen, en uke eller to bak lukkede dører, etter en fem, seks års ventetid.

Vi i Rebell tar sterkt avstand fra denne umoralske djevelen av en trikkesniker. PFØY! Hadde vi vært enig med ham hadde vi hvertfall ikke skrevet det, da ville vi sikkert blitt tiltalt for oppfordring til lovbrudd.

Hvordan skulle det gått med samfunnet hvis alle bare gjorde som det passet dem? Nei fy og skam.

En trikkesniker uttaler seg.

Til orientering

Det nye bandet heter Les Negresses vertes, og kommer fra...skal vi si Frankrike. De Grønne Negressene består av marokkanere, algeriere, spanjoler, arabere og franskmenn, tror vi. Resultatet har blitt en blanding av folkemusikk fra alle disse landene. Uten å være musikk ekspert mener vi det går i akkustiske gitarer, en rikholdig slagverkseksjon (uten skarptrommer og den slags), trekkspill, blåseseksjon og et yrende folkeliv. På scenen ser det ut som de, ti i tallet tror vi, hadde full fest. Det så ut som de hadde det så morsomt som de kunne ha det. Folkelivet var ultra smittende på konserten, og finnes utrolig nok også på plata. Forhåpentligvis er dette bare begynnelsen på en æra.

Whoooooaaaaaarrrrrh.

Negresse

Nr. 4
September
1989
21. årgang
Kr. 20,-

ikkevold

I SALG NÅ!

HOS
NARVESEN,
BOKKAFÉER
OG KOMMISSJONÆRER

ET VALG UTEN SIKKERHETSPOLITIKK

Våpeneksport:
REGLENE LIBERALISERES

Thule Air Base:
Et eget land på Grønland

Militærnektelova: **Dødt dokument**

Uniformert til mord

Papirøvelse i Nato:
A-våpen over Europa

F. Skagen: **Legg ned forsvaret**

Tsjekkoslovakias Gandhi

JA, Jeg bestiller
herved:

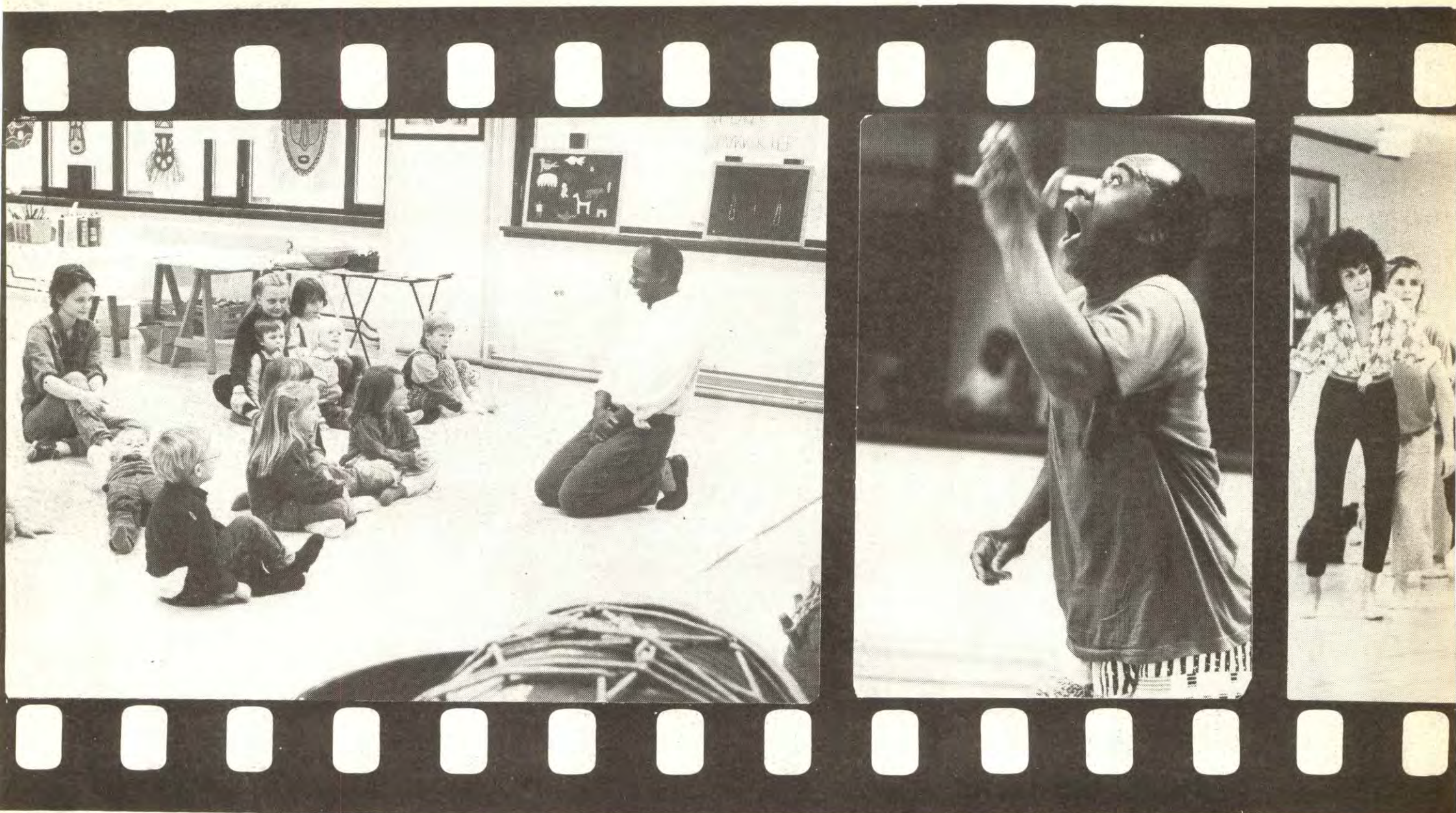
☐ IKKEVOLD nr. 4/89. Kr. 20,- (inkl. porto) vedlagt i frimerker.
☐ Ab. 1989 kr. 125,- betales ved mottagelsen av bladet.
 Navn: Adr:

ADRESSE: IKKEVOLD, ROSENKRANTZGT. 18, 0160 OSLO 1. TLF. (02) 42 58 65

En afrikaner er som en norsk bonde...

I samfunnet i dag er det stadig mer fokusering på problemene som oppstår når ulike kulturer møtes. At dette er tilfellet er en ganske allmenn oppfatning, men det er også en av grunntankene til de mange rasistiske organisasjonene som gror opp i Norge i dag. Det er bl.a. utifra denne tanken at de prøver å få med seg folk som kan kjempe for å gjøre Norge til et lukket land. Barthelemy Niava som er daglig leder på center for afrikansk kultur- formidling i Oslo mener at alle kulturer springer ut fra bondekulturen. Men mye har blitt forandret på veien fram til dagens samfunn, og vi har derfor mye å lære hverandre. Den beste måten man kan lære på er gjennom deltakelse, sier han.

Deltakelse for å demme opp mot rasismen står sentralt på Center for afrikansk kulturformidling. Barthelemy Niava (andre bilde fra venstre) er daglig leder på senteret.

SVART KULT

Kulturkonflikter og kulturkrasj er negative ord som stadig dukker opp i debatten om innvandrere. Det som ligger bak er tanken på at vi er så forskjellige at det må skape problemer når kulturene møtes.

Barthelemy Niava mener imidlertid at det er minst like viktig å trekke fram likhetene mellom innvandrere og nordmenn.

Niava har sin opprinnelse fra Elfenbenkysten, og er nå daglig leder ved Center for afrikansk kulturformidling (CAK) i Oslo, på trettende året.

— En afrikaner kan sammenlignes med en bonde i Norge, sier han.

— Alle folkekulturer har sitt utspring i bondekulturen. Der har vi mye av de samme symbolene og markeringene. For eksempel ved at årstidene feires. Deres felles utgangspunkt bygger på det som skjer i dagliglivet, gjennom gardsbruk, jakt og fiske. De har samme måte å oppføre seg på overfor naturen.

— Folkemusikken har også mange fellestrekk, fortsetter Niava.

— Den har bakkekontakt og rytme. Enkelte steder har desverre trommene forsvunnet, men i utgangspunktet var mye likt. Kristendommen kom seinere, ...sier Niava med et lite og lurt smil om munnen.

IKKE BUSINESS

— CAK startet opp på privat initiativ for tretten år siden. Og har siden den gang drevet like stort og ivrig, på tross av et årlig underskudd på 150000 kroner og en gjeld på ca 1 million, fortsetter Niava ivrig, som om vi skulle ha puttet penger på for å få ham til å snakke. Og han

er engasjert til ti tusen. Men han er ikke så opptatt av å måle alt i kroner og øre:

— Vi har ikke noe mål om å drive business. Vi er en ideel stiftelse. Men det er klart at vi kommer i en klemme. Det er vanskelig å ekstitere under så dårlige økonomiske kår. Egentlig er vi konk for lenge siden, men vi nekter å vedkjenne oss det.

— Du kan kanskje si at slike tiltak som dette ikke har livets rett, når vi ikke kan finansiere det selv. Men jeg mener at myndighetene også har et ansvar i å støtte slike tiltak.

Får dere ikke noe statlig støtte i det hele tatt?

— Jo, vi har nå endelig fått innvilget støtte fra staten, etter tretten år. Så for første gang har vi nå fått 300000 kroner. Og det er vel å bra, men det hjelper ikke oss til å komme ut av den økonomiske krisen vi er i etter tretten års drift med underskudd. Det er sikkert sure penger for dem, men det er kun som et plaster på såret for oss. Får vi ikke sanert den gjelden vi har opparbeidet gjennom alle disse årene uten statsstøtte så tror jeg det vil bli umulig for CAK å overleve framover, sier Niava.

KULTURMØTE

Hva er det som er tanken bak oppstartingen av CAK?

— CAK skal være et forum for kulturmøte. Vi ønsker å bringe kunnskap om afrikansk kultur, for å bedre forholdene mellom innvandrere og nordmenn, sier Niava og fortsetter oppglødd med en sammenhengende ordstrøm som ville gitt enhver journalist skrivekrampe.

— Vi vil skape ballanse mellom våre land og kulturer og veslig kultur. Det finnes mye fordommer om Afrika. Vi blir sett på som svake

og hjelpeløse fordi vi kommer hit til Norge. Men vi vil ikke bare komme hit som fattige mennesker og bare få, vi vil yte noe selv. Og jeg tror også at Norge trenger vår kunnskap.

Du sier at dere vil dele deres kunnskap med nordmenn, men hvem er det som kommer hit på senteret? Er nordmenn brukere av senteret?

— Ja, det er et flertall av norske som kommer hit på senteret. Og det er vi veldig fornøyd med. Ellers så satser vi selvfølgelig på å nå ut til alle typer mennesker, i alle aldre. Men vi er spesielt opptatt å nå ut til barn. Og det har spesielt to årsaker. Det ene er at barn veldig ofte har mye fordommer med seg hjemmefra, og det andre er at det er barna som er morgendagens generasjon.

TILBUD TIL BARN

— Hver lørdag har vi lekestue for barn. Og vi satser på skapende aktivitet. Vi lager afrikanske masker, smykker og trommer. Og vi dramatiserer afrikanske eventyr. Dette er den beste måten å få bort myter på. Gjennom deltakelse. Samværet betyr enormt mye. Barn som kommer hit er ofte redde i begynnelsen, og synes nok at vi ser skumle og svarte ut. Men etter å ha lekt sammen vil de knapt gå igjen.

— Responsen på lekestuene er enormt stor, og det er for oss en tillitserklæring. Kanskje er det mangel på aktiviteter for barn, jeg vet ikke.

— Vi driver også med oppsøkende virksomhet. Det vil si at vi reiser rundt på skoler, førskoler og barnehager, pluss at vi tar imot besøkende her på senteret på dagtid og lager egne opplegg for dem.

RYTME ER VIKTIG

Hva er det dere har å gi som tiltrekker så mye mennesker?

— Rytme er et viktig element i alt vi gjør. Rytme er noe som er for alle. Det er ikke noe afrikanere har mere av enn andre mennesker. Det er bare det at Afrika har opprettholdt det rytmske element. Vi har det alle i oss fra barnsben av, og det er viktig at barn får stimulert dette tidlig. Det moderne samfunnet har tatt rytmen fra oss. Det urbane samfunnet ødelegger mye, både åndelig og kroppslig.

— Se for eksempel på musikkundervisningen i skolen. Den er jo så kjedelig at den kan ta knekken på enhver. Vi ønsker å gjøre den innholdsrik og interessant. Derfor låner vi ut opplegg til skoler og barnehager over hele landet, med afrikanske instrumenter og instruksjoner. Og vi drar rundt selv, her i Oslo. For å formidle noe nytt.

DET SYRER AV LIV

Barthelemy Niava er en energiklump. Han stråler av pågangsmot, der han sitter. Intervjuet finner sted i caféen på senteret. Det er relativt tidlig på dagen, og det er tomt i lokalene. Men man føler likevel på seg at dette er et aktivt sted, der det skjer ting. Man kan nærmest se for seg hvordan folk løper fram og tilbake her inne. Og høre hvordan døren slår av folk som går inn og ut. Hopping og tramping fra dansesalen. Og summing av stemmer. Eller barn med store forventningsfulle øyne. Litt reserverte, men dobbelt så nyskerrig. Akkurat sånn det skal være. Du har kilingen der i magen, og du kommer til å huske det i lang tid framover.

FOTO: MAYA GLAS

KULTUR I NØRGE

Dere arrangerer dansekurs på kvelden. Hvilken bakgrunn har du i den retningen? Driver du med dansing selv?

— Det er et spørsmål jeg ofte møter på. Nei, jeg er ikke utdannet dansepedagog eller noe sånt. Det er ikke nødvendig for meg. Vi «driver» ikke med dansing i Afrika. Vi bare gjør det. Det å danse er en del av meg og min kultur.

Vet du hvor mange som har deltatt på dansekursene gjennom disse femten årene?

Niava kan fortelle oss at det har gått tilsammen 15000 mennesker på dansekurs og trommekurs her i løpet av de femten årene senteret her eksistert. Og tendensen er at det stadig kommer yngre og yngre folk. I starten lå alderen på omkring 25 år og oppover, mens nå er ca 60% av de som går på kursene under 20 år. Spesielt de to siste årene har det kommet mange unge folk hit.

— Dette er gledelig, sier Niava.

— Jeg tror nok det har å gjøre med at ungdom er ganske motebestemt. Det blir kjent rundt omkring og det sprer seg fort nedover i aldersgruppene hvis det er noe som er «in».

RASISMEN

Ute i samfunnet dukker det stadig opp konflikter mellom innvandrere og normenn, og spesielt i den siste tiden har forholdene sjerpet seg mye. Hva tror du dette kan komme av?

— Jo, det er helt klart at rasismen har økt betydelig. Og det er ikke noe rart. Det har vært nødt til å komme opp. For innvandring og innvandrere kommer oss mye mere inn på livet nå enn tidligere. Og de fleste nordmenn er ofre av uvitenhet. Skolen og massemedia har en stor

del av skylden for det. For eksempel ved at elevene leser foreldet skolemateriale og ved at media har blåst opp forholdet mellom afrikanere og aids.

Merkes denne utviklingen for deres aktivitet her på CAK?

— Ja, det er klart. Vi har opplevd at folk ikke har likt våre annonser og ringt hit til senteret. Og for ca to år siden så hadde vi en periode med tilgrising utenfor senteret her. Folk fant også fram til hvor jeg bodde og griset til der. Og navnet mitt har blitt skrevet på en stor murvegg på Bislett der det stod under; dra hjem din svar-ting. Dette viser at de driver systematisk kartlegging. Det begynte også å brenne i bakgården her en gang vi arrangerte et møte om Sør-Afrika.

— Men vi er ikke så veldig utsatte som for eksempel SOS rasisme er. Til sammenligning så kan jeg si at de får ca sju rasistiske telefonhenvendelser hver dag, mens vi kanskje får to i året. Og det tror jeg har sammenheng med måten vi driver på. Vi bruker ikke moralisme eller knyttet neve til folk for å fortelle dem hva som er rett og galt. Vi bruker deltakelse. Gjennom deltakelse får vi fram det som vi har felles. Og gjennom deltakelse er vi likeverdige. Dette vil vi få fram. Vi ønsker at alle skal betrakte hverandre som likeverdige.

NORGE ET SPØRSMÅLSTEGN

Niava mener imidlertid at Norge er et stort spørsmålstegn.

— Skandinavia er den delen av veden som gir mest u-hjelp. 1/3 av u-hjelpen kommer herfra. Hvorfor oppstår rasismen når vi er så gavmilde? Holdningen om at Afrika bare trenger hjelp i Afrika er feil. Vi trenger også støtte her i Norge, fordi Norge trenger vår kunnskap.

— Du kan si at dette systemet motarbeider oss på en måte. Mens staten vil skape forståelse for at vi må gi u-hjelp, må CAK skape en annen forståelse. Nemlig at vi trenger støtte innad til slike tiltak som for eksempel CAK.

AFRIKANSK KULTUR

Afrikansk kultur, hva er det egentlig? Begrepet er kjent. Men er innholdet like kjent? Vi skjønner, etter å ha snakket med Niava, at det er sant at vi nordmenn har mange feile forestillinger om hva Afrika er. Og vår uvitenhet gjør lett Afrika til et ensartet «land». For Niava snakker ikke bare om mangfold i verdensmålestokk. Også i Afrika fins det et stort mangfold. Og dette legger CAK stor vekt på å få fram.

— Hvert år konsentrerer vi oss om et afrikansk land. I fjor hadde vi Gana, og i år konsentrerer vi oss om Senegal. Dette gjør vi for å vise mangfoldet. Og vi vil heller ikke være partiske i vår framstilling av Afrika. Derfor forskjellige land hvert år. I denne forbindelse inviterer vi folk fra det bestemte landet til å være her på CAK året gjennom. Enkelte ganger inviterer vi også for enkeltanledninger. Det kan være foredragsholdere, musikere osv.

— I år har vi en dansepedagog og to musikere her fra Senegal, som vi har «lånt» fra statlige institusjoner.

AFRIKANSK OVERLEVELSESKUNST

Vi har ikke vanskelig for å kjenne at Barthelmy Niava lever for dette prosjektet, som gjerne skulle hatt litt fastere grunn under seg. Og at han har mye å gi både til nordmenn og til innvandrere, det tviler vi ikke et sekund på, etter å ha opplevd hans levende engasjement, i noe som kun er et intervju! Men han er tydelig bekymret over framtiden for CAK, og vi spør ham hvordan han tror at Norge vil se ut om ti år. Tror han at framtiden vil gjøre det lettere eller vanskeligere for CAK å overleve?

— Vel det er vanskelig å si hvordan Norge vil se ut. Men jeg er skremt over den parlamentariske utviklingen, med Carl I. Hagen sin framgang. Sjøl om en slikt utvikling også betyr at folk blir nødt til å velge side. Til å ta et standpunkt. — Det vil nok bli vanskelig for CAK også. Men vi er idealister, og vi gir oss ikke så lett. Vi er fattige, men vi er også vant til å klare oss med lite. Fattigdom er en rikdom i seg selv. Så med litt afrikansk overtalelseskunst så må vi vel greie å holde kamelen borte.

Niava ler en hjertelig latter. Men det er også en alvorlig latter. Han har mye og gi. Og folk står i kø for å delta i aktivitetene på Center for afrikansk kulturformidling. Og så er det opp til framtiden og politikerne å bestemme om CAK skal få leve videre som kulturformidler i Norge.

JORUNN STORHAUG
og KATRINE MALMO

Ungdomsgruppen til SOS-rasisme i Arendal feirer organisasjonens fireårsdag, med en fargerik markering i byens gågate.

FARGER I SVA

ASYLMADRASSER, det er jenter som er sammen med innvandrere. Denne sommeren har befestet Arendals rykte som rasismens hovedstad. To skyteepisoder, med klare rasistiske motiver, er blant begivenhetene vi har vært vitne til denne sommeren. Det er ikke rart innvandrere vegrer seg for å gå ut om kvelden, og at enkelte er redde for å stå fram som anti-rasister.

Rebell har vært på nytt besøk i Arendal, og hva fant vi her? Et SOS-rasisme hvor det spirer og gror som aldri før. Og Lørdag 14. Oktober feiret de fireårsdagen for opprettelsen av SOS-rasisme i Norge.

For å komme til teaterloftet må en gå ned en trapp malt i regnbuens mange farger. Ungdomsgruppa i Arendal SOS-rasisme møttes her for å planlegge bursdagselskapet 14. Oktober. Tolv jenter, en gutt og to hunder stuert seg sammen i teaterloftets lille styrerom.

Selvom det er rasistene som har fått oppmerksomheten denne sommeren, har SOS-rasisme styrket seg kraftig. Etter FMIs tormøte den 15.

April i år (på folkemunne bare kalt «den femtende») gikk medlemstallet dramatisk ned. Men medlemstallet er sikkert doblet siden dengang nå. Og det er ungdommene som står i spissen. Ca 50 stykker er med i ungdomsgruppa nå. (Mens SOS-rasisme tilsammen har en medlemsmasse på ca 150-200 i Arendal.) De fleste av dem er jenter og de fleste hører hjemme på venstresiden i politikken. Riktignok har de medlemmer fra stort sett alle partier, radikale som konservative. Men de konservative gidder liksom ikke være aktive og kommer aldri på møter, sier Siri og Mari fra ungdomsgruppa.

—Det må ha en sammenheng med solidaritets tanken, som alltid har vært sterk på venstresiden. Det er kanskje noe av den samme grunnen til at det er så mange av de aktive som er jenter. Jenter er mer opptatt av de myke verdier og er mer tolerante.

—Men egentlig er det ikke så mange fler jenter enn gutter som er interessert i anti-rasisme. Men guttene er reddere for å bli banket opp

av PU-gjengen. Noen av guttene kvier seg også for å stå på stand.

BURSDAG

«Goddag, vil du være med på å feire fireårsdagen for SOS-rasisme i Arendal?» En mellomting mellom en peruviansk indianer og østeuropeisk sigøyner henvender seg til et ektepar hastende gjennom byen. Tydelig forbauset svarer mannen et nølende «ja». Den unge damen med den rare drakten, som dessuten har malt halve ansiktet sitt svart, den andre halvdel hvit, smiler og gir dem en bolle hver. De får også en løpeseddel med seks ønsker:

For det første skulle SOS-rasisme i Arendal ønske de var overflødige. For det andre vil de gjerne forandre Arendals stempel som rasistby, til antirasistby. For det tredje hadde det vært fint med deg som medlem, både for økonomisk og moralsk støtte.

For det fjerde skulle SOS-rasisme i Arendal ønske at du ville ta opp kampen med dine venner og bekjente, og ikke tro på rykter om innvand-

rere uten at du sjekker dem. Og til sist håper de du får en fin dag.

Det er mange rare ungdommer på torget denne Lørdag formiddagen. En oppdressede gutt står og sjonglerer. Ellers legger vi merke til en beduin, en havfrue, et utall sigøynere og indianere, og diverse folkedrakter fra Asia til Latin Amerika.

OFFENSIV

Om kvelden treffer vi igjen gjengen på «Gla' caféen». Skravla går høyt.

—Det blir veldig lett sånn at vi bare tilbakeviser påstandene til PU og FMI. Men det er da ikke vi som skal forsvare oss! Framover skal vi prøve å gå offensivt ut, og vise at vi står for noe mye bedre.

—Nå i høst, når vi kommer skikkelig igang, har vi tenkt å starte Radio, og dessuten gi ut avis. Skjønt avis og avis, det er kanskje litt overdrevet. En gang i måneden skal vi trykke, foreløpig bare ett ark, kalt Menneskeverd. Meningen er at vi skal løpe rundt og stappe den i postkassene til folk, sier Mari.

Det første nummeret ble utgitt nå i Oktober, og ble viet spørsmålet om hvorvidt innvandrere tar fra oss jobbene. Motspørsmålet avisa Menneskeverd stiller er: «Det registrerte antall arbeidsledige i Aust Agder er 2524, mens det er registrert 175 med flyktninge og asyl status. Hvordan kan 175 ta jobbene fra 2524?»

—Også FMI er aktive med løpesedler. Etter pakistanderdrapene i Oslo laget de en løpeseddel, under FMIs vignett, som hyllet Stocki, forteller Siri og Mari. De spyrt ut rasistiske løpesedler uten ende, og vi har anmeldt mange av dem. For ikke så lenge hadde vi en anmeldelsesaksjon mot en av løpesedlene. Ca 150 stykker stilte seg opp foran politihuset, så gikk vi inn en etter en og anmeldte løpeseddelen. Da var vi så drabelig lei av alle henleggelsene. Men så viste det seg at t.o.m. Politiet synes dette var for grovt. Så de begynte å etterforske og fikk ransakelsesordre hos Jan Høegh. Men han rakk å kaste papirene sine og kjøpe ny skrivemaskin før politiet kom. De har skjerpet

FOTO: SIRI BRÅTANE

RT-HVIT

sikkerheten altså, det er ungdomsgruppas oppsummering.

ASYLMADRASSER

Rebell snakket med Patriotisk Ungdom i forrige nummer. Organisasjonens nestleder ga et meget tvetydig inntrykk. På den ene siden virket han veldig velmenende. På den andre siden var han totalt kunnskapsløs, med et inntrykk av at innvandrere kunne ødelegge det norske samfunnet. Men å plassere PU er fortsdatt ikke uproblematisk, heller ikke for ungdomsgruppa.

—Det er vanskelig å si noe om PU. De står ikke så mye fram. Dessuten så viser de to ansikter. Ett som organisasjon, og ett på byen.

—Det de har gjort til nå er å boikotte butikker der innvandrere handler og jobber. De har også trappet opp hos butikkeierne og fortalt hvorfor de boikotter, for å legge press på dem. Utover det har de bare laget en løpeseddel hvor de kaller jenter som er sammen med innvand-

rere for asylmadrasser. Foruten å banke opp innvandrere på fredager og lørdager da, forteller Mari.

—Grunnen til at rasismen er såpass sterk her i traktene er nok den store arbeidsløsheten, sier Siri. Sånn sett ligner situasjonen på Hitler-Tyskland. De har funnet en gruppe å legge skylda på, som er under dem. Men selvom FMI og PU på sett og vis er blitt legalt her i Arendal, så fikk ikke partiet Stopp Innvandringen mer enn 1,2% på Arendal Gymnas. Fremskrittspartiet fikk derimot 14,6%. Forresten så fikk vi han som satt i panelet for Frp. til å ta avstand fra FMI.

—Det er ikke så lett å forholde seg til FMI og PU. Vi har styrevedtak på at vi ikke skal møte dem i diskusjon på møter eller i avisintervjuer. Det er det flere som har spurt om. Men det nytter ikke å snakke til dem. De er helt usaklige og framfor alt useriøse. På den annen side, det går an å spørre hvor lurt det er. Selv om de er helt useriøse, så må de tas alvorlig. Vi kan trolig ikke forandre tankene

til PU folk, men vi må vinne og få med oss vanlig ungdom.

Skravla går høyt rundt bordene okkupert av SOS-ungdommen. Det snakkes om verdensproblemer, musikk og siste nytt mellom den og den. Og det ene latterbrølet avløser det neste når de tenker på hvordan de skal kle seg ut under bursdagsfeiringen. Det er et stolt ungdomslag, som akter å ta kampen opp. Til tross for at de kanskje har vanskeligere forhold å jobbe under enn noe annet SOS-lag her i landet. Men de synes ikke det ser svart ut samme hva vi sier:

—Det at rasismen er så utbredt her i Arendal, betyr også at folk her blir mer presset til å velge side. Det blir liksom enten eller, for miljøet er såpass lite at folk vet hvem du er eller hva du mener. Og denne situasjonen tror vi nok vil komme SOS-rasisme til gode. Ihvertfall skal vi gjøre hva vi kan!

NICOLAY B. JOHANSEN
og KATRINE MALMO

PÅ RUTEBILSTASJONEN

DET ER PÅ rutebilstasjonen det skjer. Det er bl.a. her det beryktede PU-miljøet også holder til. I helgene er det spesielt mye bråk, her og på bensinstasjonen rett ved. Men også en vanlig onsdag kveld kjører Ford granadaene fram og tilbake. Og etter skoletid er det her stoffomsetningen foregår, ifølge gatekjøkkendama ved rutebilstasjonen, et sentralt punkt i Arendals uformelle nettverk.

Vi prøvde å lodde stemningen en onsdags kveld på fortauet utenfor rutebilstasjonen. Det første vi spurte om var om de visste hvor mange flyktninger og asylsøkere som bodde i Aust Agder.

Den første vi traff var en 42 år gammel ingeniør. Han ville ikke kalle seg arendalitt, for, som han sa, til å være det, må man ha minst to generasjoner på kirkegården.

Han trakk litt på det.

— mellom 250 og 300 vil jeg tro, det er en god del vietnamesere her. Hvis vi tar med dansker og sånn får vi sikkert 500.

—Jeg tror egentlig ikke Arendal er spesielt rasistisk. SOS-rasisme har hatt aksjoner med vel så mange deltagere. Rasismen her er veldig mediaskapt: For eksempel når det skulle være markering her mot FMI-landsmøtet, var det noen som ville ta avstand fra dem igjen. I all hast har de sikkert malt slagordet NORGE FOR NORD-MENN på bilen sin og kjørt ned i sentrum. Dette fanger media opp og slår det opp svært. Uten at det kanskje er så veldig alvorlig ment og betyr så veldig mye.

—Men det er synd at de gale menneskene i FMI har fått så stor oppslutning blant ungdom.

De neste vi traff var flyktninger selv. En helt svart fyr fra Nigeria på 24 år og en egypter på 30.

Til tross for at begge var flyktninger og kom fra Afrika, var de uenige i antall innvandrere: Nigerianeren mente det var minst 400. Egypteren kunne umulig tenke seg at det var mer enn 200.

REBELL: Er det mye rasisme på sørlandet?

—Sssshhhh, ikke si det ordet så høyt. Han som ble skutt på var min venn, sier egypteren. Jeg sier dere, dette er fascismens hovedstad. Jeg går ikke til byen hvis jeg ikke må.

—Det er mye verre her enn i Oslo, sier nigerianeren. I Oslo kan du gå på gata i fred uten at folk blander seg inn med kommentarer og trusler.

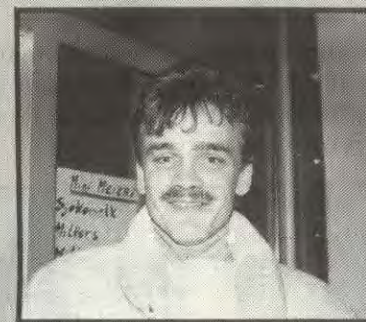
På hjørnet sto en gjeng 14-16 åringer, røyken verdensvandt hengende mellom peke og langfingeren. Etter litt fram og tilbake ender de opp med kompromiss forslaget på 500.

—De som trenger å bo her kan bo her, resten kan bare dra tilbake.

REBELL: Hva synes dere om det som har skjedd i sommer?

—FMI er greie nok de....

—Nei, ikke hør på han, han bare koder, sier en av jentene. Etter mye fram og tilbake-snak, som vi ikke skjønnte så mye av stilte til slutt tre av dem opp til et bilde med knis og fnis.

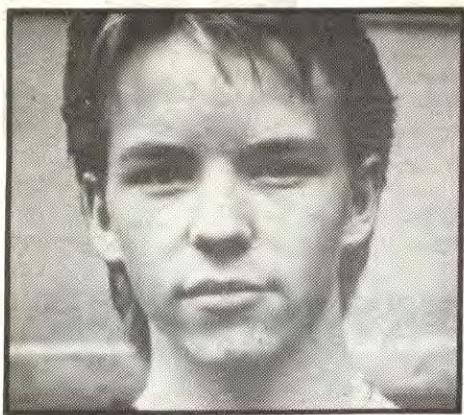

En 24 år gammel frisør og modell hadde nettopp bestilt to polser i to brød med rekesalat. Han nøler lenge med å anslå noe, men ender med et forslag på 1000.

REBELL: Svaret er at i Arendal og omegn bor det 175 flyktninger og asylsøkere.

—Jøss ikke mer? Det er da ikke noe å bråke om, sa damen bak i køen.

—De skyteepisodene var helt idiotiske. Det var de mest fredelige folkene i hele Arendal som ble skutt på. Å slåss går liksom an, det gjør nordmenn seg i mellom også. Grensen går ved kniver og våpen.

Lars Otterøy, 16 år.

2. klasse samfunnsfaglig.

Jeg syntes det var en flott og sterk aksjon. Det var sterkt å være med på det, og føle at vi sto sammen. Det var en vellykket aksjon. Vi fikk stor omtale og flere skoler og organisasjoner har gjort det samme etter oss. Jeg er kry av at det var vår skole som tok initiativet.

Nina Reim, 17 år

2. klasse samfunnsfaglig.

Det var gøy å være med på aksjonen. Helt utrolig stilig. Ekstatisk, helt enormt! Det hvilte en revolusjonær ånd over forsamlingen. Fint å se at folk engasjerte seg, og at vi fikk vist avsky mot partiet Stopp Innvandringen. Aksjonen var veldig vellykka og gav et sterkt inntrykk.

Gry Benedicte Malseth, 17 år.

2. klasse samfunnsfaglig.

Jeg synes det var en bra måte å markere meningene sine på. Samtidig som de fikk lov til å komme og si hva de ville, så fikk vi også vist hva vi mente.

Cathrine Steffensen, 17 år.

2. klasse samfunnsfaglig.

Det var en bra måte å markere at de ikke var velkommen på vår skole. Det var en sterk opplevelse å vise en slik avsky. Men det synes jeg de fortjente. Aksjonen var vellykka. Og vi elever fikk vist at vi ikke aksepterte at partiet Stopp Innvandringen skulle rakke ned på alle innvandrerne her på skolen.

KATTEN

KATTEN. Skolen som ble landskjent da elevene snudde ryggen til den navngitte rasismen. Snudde ryggen til partiet «Stopp Innvandringen». Etter den aksjonen har aktiviteten på skolen økt. Mye. Elevrådet er mer aktivt enn på lenge. Elevsamfunnet «Hugin» startes opp igjen. SOS-Rasisme-gruppa får nytt liv. Konservativt elevlag gjenoppstår. Det prates i gangene om ett radikalt elevlag. Skolen feirer ti-års-jubileum som foregangsskole for fremmedspråklige elever. På Katten utgjør de 5% av elevene. Katten har ikke bare ett liv. Den har flere.

DA JEG ANKOMMER Bergen med nattoget tidlig om morgenen, er klisjeene trygt på plass. Det regner (!), og katedralskolen forkortes ikke Katta men Katten. Den gamle og ærverdige Schola Bergensis ligger midt i sentrum, i en gammel steinbygning, og ser ut slik katedralskoler skal se ut. Tung og ærverdig, med romerske søyler foran inngangen.

MOT QUISLING

Vi hadde fått høre at det lå en revolusjonær ånd over skolen under aksjonen. Det så ut som om den ånden var borte nå. Men på en 850 år gammel skole kan det kanskje ikke bare å føle den ånden. Jeg går inn hovedinngangen. Rett imot meg henger en diger marmorplate. Navnene på tidligere elever som ble store ærverdige menn ser ned på meg.

Det er Historie i disse gangene. Det var i Bergen elevene demonstrerte mot Quisling høsten 1940. Da ble de verdensberømt. Februar 1941 laget elevene skolestreik, organisert av bl.a. Hugins leder, mot NS-Hirden. To dager var elevene borte. Skolestreiken vokste til ett opprør, som tyskerne slo ned med tanks. 10 elever ble utvist. Og NS-Hirden fikk smekk på fingrene.

I år aksjonerte de mot rasistene. Og jeg tenker at ute i Norge er dagens elever på Katten mer kjent enn sine gamle studiekamerater Holberg, Welhaven og Grieg.

SPONTAN

For aksjonen mot «Stopp innvandringen» var vellykka. Det sier faktisk alle elevene jeg prater med. Før aksjonen var det diskusjon om «Stopp Innvandringen» var rasistisk. Etter aksjonen lød presseoppslagene: «Med ryggen til rasismen». Katten ble ett eksempel som alle ville etterligne. Mange elever framhever særlig aksjonsformen. Å snu ryggen til var en aksjonsform som ikke splittet elevene, men som samlet dem.

Og den var veldig vellykka i forhold til at aksjonen var helt spontan. Først dagen i forveien fikk elevene vite på nyhetene at «Stopp innvandringen» kom allikevel. Da gikk tillits- elevene ut i korridorene og trommet elevene

sammen til ulovlig allmøte. Og allmøte bestemte å snu ryggen til. Hm. Revolusjonær ånd var kanskje ikke ett så dårlig uttrykk likevel.

ØKT AKTIVITET

— Etter aksjonen mot partiet Stopp Innvandringen merker vi at engasjementet på skolen har økt veldig, sier elevrådsleder Sigrid Elisabeth Kordt på Katten videregående skole. — Alle møter på elevrådsmøtene, og det er lettere å kreve noe av elevrådsmedlemmene. Slik har det ikke vært tidligere.

Sigrid mener at noe av bakgrunnen for den økte aktiviteten er at folk gjennom aksjonen så viktigheten av politisk arbeid. — De så at også et enkelt menneske kan gjøre noe. Så den politiske aktiviteten på Katten er høy for tiden, forteller Sigrid. Selv er hun med i Kattens konservative elevlag. Kristelig elevlag eksisterer allerede og det prates i korridorene om å opprette et sosialdemokratisk og et radikalt elevlag.

HUGIN 100 ÅR

Som det sømmer seg for en gammel og ærverdig skole, så har skolen også hatt et gammelt og ærverdig elevsamfunn med kjente (og ærverdige?) medlemmer som Nordahl Grieg og Hans Wilhelm Steinfelt. Og selvfølgelig med det historiske navnet Hugin, den ene av Odins kloke ravner.

— Hugin skal være et politisk og kulturelt forum som skal arrangere sosiale og politiske sammenkomster, fortsetter Sigrid veltalende. Hugin er over 100 år gammelt. Før krigen arrangerte Hugin teater og møter om politiske og filosofiske spørsmål. Som f.eks. da Arnulf Øverland innledet om moral og spanskrør. — Og på slutten av 60-åra og begynnelsen av 70-åra var det i Hugin det skjedde. Det var der de store politiske diskusjonene foregikk. Folk kom dengang utenfra skolen for å være med på møtene. Da var det skikkelig liv her, fortsetter Sigrid, og vi blir nostalgisk i et øyeblikk før elevrådslederen bringer oss tilbake til virkeligheten.

— Hugin har ikke fungert de siste åra, men nå skal vi altså gjenopprette elevsamfunnet. Her

Under valgkampen i år, snudde alle elevene på k

ED FLERE LIV

tralskolen i Bergen ryggen til partiet Stopp Innvandringen under paneldebatten.

Til venstre:
Nordahl Grieg var medlem av elevsammfunnet «Hugin» på Bergen Katedralskole.

Sigrød Elisabeth Kordt er elevrådsleder på Katten.
FOTO: RUNE E. YTREBERG

kan vi ta opp politiske emner som engasjerer elevene, avslutter elevrådslederen.

SOS-RASISME

Noe annet som engasjerer elevene på Katten er SOS-Rasisme. Jeg skal treffe to av de sentrale antirasistene på elevrådskontoret. Jeg finner dem i kjelleren på ett meget rotete elevrådskontor, midt mellom restene av skolevalget og diverse annet rot. På ett skap er det risset inn «arbeidere i alle land, foren dere». Minner fra en svunnen fortid. Jeg klarer hjernen og retter blikket mot jentene:

— Elevene på Katten hadde ikke snudd ryggen til «Stopp innvandringen», hvis ikke

Bergen SOS-Rasisme hadde satset så sterkt på å komme ut på skolene. Lisetta Trebby, lederen for SOS-Rasisme i Bergen er ikke redd for å ta hardt i. — Vi sendte brev til elevrådene og ba de ikke invitere «Stopp Innvandringen», gikk ut media og fikk god mediadekning. Jeg tror ikke det hadde blitt noe av aksjonen hvis ikke vi hadde presset på og tatt opp dette på forhånd.

UNIKE BERGEN

Jovist tar hun i, men så er da og Bergen eneste byen som satser så på skolene at de har egne skolelag. Og kanskje skolelagene er noe av årsaken til at den lille gjengen som startet Bergen SOS-Rasisme i -87, idag har vokst til en organisasjon på 70 medlemmer og flere lag. Katten SOS-Rasisme er ett av de fire skolelagene i Bergen; — På Katten har vi ett ganske bra antirasistisk miljø, så vår oppgave blir å forbedre kontakten mellom de norske og de fremmedspråklige elevene, sier Gro Andersen, leder for Katten SOS-Rasisme. Laget ble startet i våres

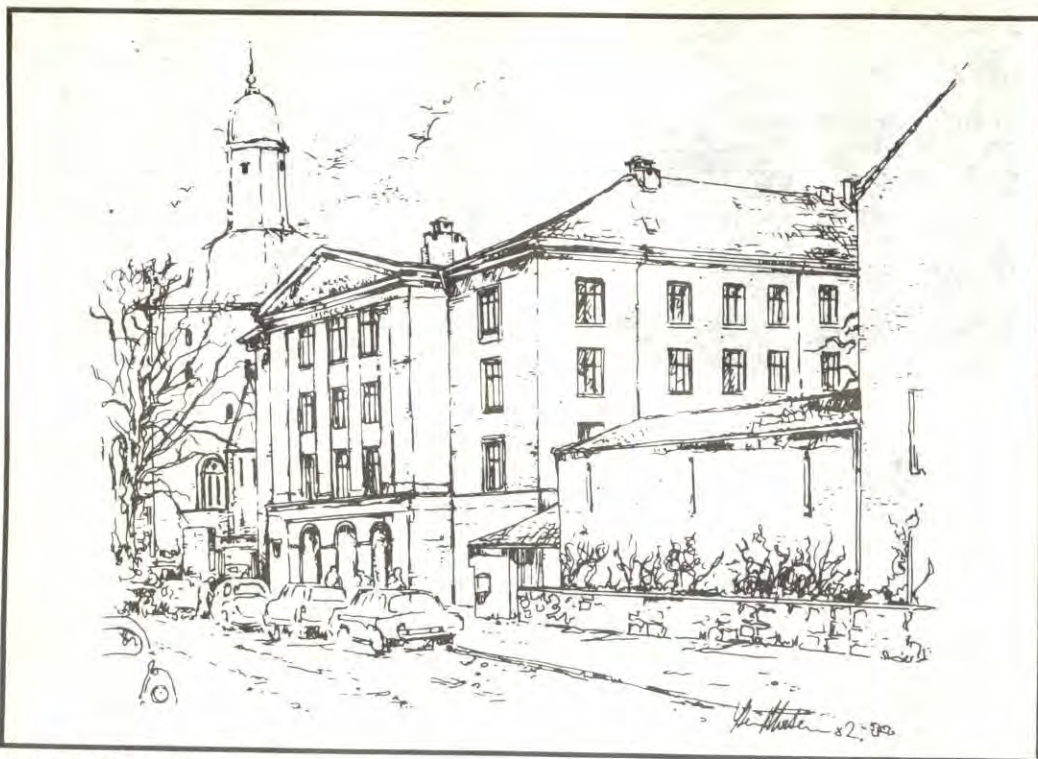
og arrangerte da en temadag om rasisme. En dag det går rykter om helt ned til hovedstaden.

— Vi hadde en hel dag hvor elevene diskuterte rasisme. Først var det to timer undervisning laget av elevene selv. Etterpå var det forskjellige seminarer, som f.eks. afrikansk dans. Og innvanderne hadde stands om sine kulturer. Tilslutt var det fest, forteller Gro, og vi aner en viss stolthet i stemmen. Kanskje skyldes det at nesten tyve elever møter opp på møtene på skolen.

RESSURS

— Framover er det litt diffust hva vi skal gjøre. Vi skal ihvertfall skolere oss i statens innvandrings-politikk. Meningen er liksom å bli en ressurs som skolen kan bruke i undervisningen. Skolen skal nemlig ta opp rasismen i undervisningen, legger Gro ut. Akkurat. Men hvorfor satser de på skolene? — Fordi vi mener det er viktig å kjempe mot at rasismen får

Fortsettelse neste side

Bergen Katedralskole.

organisert seg. På endel skoler har allerede Folkebevegelsen Mot Innvandring (FMI) fått innpass. Vi vil kjempe for å få innpass på skolene for FMI, sier Lisetta. Nettopp.

Hun peker også på at det er lett å organisere lag på skolene, de har en naturlig oppgave, ett naturlig miljø og det er lett å verve folk. — Dessuten satser vi på å komme ut på flere skoler, noe som er lettere når vi allerede er inne på noen, utfyller Gro. Akkurat, nettopp.

BARE JENTER

Men hvorfor er bare fem av SOS-Rasismes søtti aktivister gutter? — Vet ikke. Kanskje fordi jenter er oppdratt til å ha omsorg for andre. Mange unge jenter blir med i SOS-Rasisme fordi de synes rasisme er dumt. Og kanskje det er fordi jenter føler seg mer undertrykt i samfunnet, at de lettere kan identifisere seg. Jeg vet ikke helt hva vi skal gjøre for at guttene skal engasjere seg, svarer lederne.

Og det er vel ikke bare lett å drive SOS-Rasisme i Bergen. På mange yrkesskoler like utenfor Bergen fikk Fremskrittspartiet og Stopp Innvandringen flertall sammen under skolevalgene. Hvordan ser de på det?

— På yrkesskolene og i distriktene opplever de vel den økonomiske krisen og arbeidsledigheten mer enn på gymnasene og i byene. Vi skal prøve å komme oss mer ut her, men jeg vet ikke hva vi het skal gjøre med det. Og med de to siste spørsmålene ubesvart introduseres jeg for mine neste intervjuobjekter.

SHAMINI OG JENNIFER

På Katten er nesten femten % av elevene fremmedspråklige, og de fleste elevene kommer fra østen. Katten er en foregangsskole med lange tradisjoner i å undervise fremmedspråklige elever. Dagens opplegg feirer ti år og blir i år satt iverk på en rekke andre skoler i Norge.

Shamini Murugesh fra Sri Lanka (20) er en av de fremmedspråklige elevene. Hun går i en av de fremmedspråklige klassene på Katten: — Jeg har gått i fremmedspråklig klasse i tre år, siden jeg kom til Norge. Nå går jeg i tredje klasse, og det er helt greit. De obligatoriske fagene har jeg i klassen min, mens linjefagene, som EDB, har jeg i norsk klasse. Forskjellen blir at jeg må gjøre mer på egen hånd i EDB-klassen.

Mange av de fremmedspråklige elevene går ikke i fremmedspråklig klasser. Jennifer Fernandez (20) fra Filippinene er en av de som er integrert, som det så fint heter, i norsk klasse:

— Det er vanskelig. Tenk deg nå. Alle prater norsk, og jeg har bare bodd her i tre år. Jeg må lese ti ganger mer enn de andre. Latter. — Ifjor hadde jeg kjemi i fremmedspråklig klasse. I år har jeg kjemi i norsk klasse. Og det blir vanskeligere, fordi læreren krever mer i en vanlig norsk klasse. Så jeg må lese mer, vi har jo det samme pensumet som de norske elevene, sier hun på umiskjennelig Bergens-dialekt.

DÅRLIG KONTAKT

Årsaken til at ikke alle elevene integreres, er

ikke penger, men at de fremmedspråklige elevene oftest har problemer i de obligatoriske fagene som norsk og samfunnsfag. Derfor egne klasser, altså.

Men selv om det er ett antirasistisk miljø på Katten, er ikke kontakten mellom de fremmedspråklige og norske elevene så veldig god. — Jeg har kontakt med de norske elevene i friminuttet, sier Shamini, — men det er klart at det lett blir til at mange i de fremmedspråklige klassene holder seg for seg selv. Og Jennifer skyter inn: — Det er bedre å være integrert for å ha kontakt med de norske elevene. Da er du sammen med de norske elevene i alle timene og.

Det er vel noe i det rådgiver Sidsel Larsen sier, miljøet mellom de forskjellige elev-gruppene er mye avhengig av hvor godt de fremmedspråklige elevene kan norsk. Som en sa: — Hva skal jeg si etter å ha sagt «hvordan har du det». Man kan så si

TRADISJONER

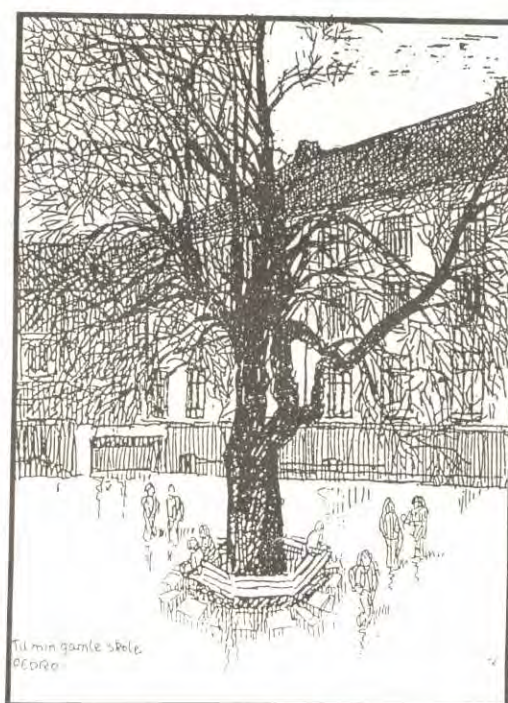
Ellers håper jentene at SOS-Rasisme kan være med å styrke kontakten mellom elevene på skolen, og hindre at rasismen får slå rot på Katten. — Idag er det bare fire utlendinger med i SOS-Rasisme på Katten, men jeg håper det blir fler. Hvis det blir en tradisjon på skolen at de fremmedspråklige elevene er med i skolelaget og slik kan fortelle om seg, tror jeg det ville være

Over:
Det er et aktivt anti-rasistisk miljø på Katten, sier Lisetta Trebby (t.h.) som er leder for SOS Rasisme gruppa på skolen.
FOTO: RUNE E. YTREBERG.

Over til vestre:
Femten prosent av elevene på Katten er fremmedspråklige. Shamini Murugesh fra Sri Lanka og Jennifer Fernandez fra Filippinene er to av dem.
FOTO: RUNE E. YTREBERG

Kunskapens tre.

bra, avslutter Jennifer. Og det må jeg bare si meg enig i. Tradisjoner er bra å ha.

Helga og skoleferien sto for døra, og jeg forlater skolen og tilbringer resten av helga som turist i byen mellom fjellene. Jeg fikk besøkt kuule «cafe Opera», sett fulle bergenske stjerner rave rundt på «Slakteriet» og smake på Skillingsbollene som var bedre enn jeg trodde.

Og idet nattoget til hovedstaden glir ut fra stasjonene, bryter solen igjennom det tunge skydekket for første gang under mitt opphold. Jeg skal ikke lage en gråtkvalt slutt om den ensomme journalisten som ensom reiser inn i solnedgangen, men det er i slike øyeblikk en fristes til å tenke på det den gamle kineseren sa om hvem som var de virkelige heltene.

RUNE ENDRESEN YTREBERG

Finn Sjøe, er utdannet psykolog og jobber nå som journalist i Klassekampen. Hans arbeidsfelt har spesielt vært å avdekke den organiserte rasismen i Norge.

Den rasistiske volden øker.

I de to siste årene har det vært vel tjue aksjoner som kan betegnes som rasistisk terror. Hittil i år har det funnet sted omlag 13 rasistisk motiverte aksjoner. Dette er opplysninger Klassekampen offentliggjorde i august i år. Slike voldelige overgrep er firedoblet sammenlignet med tidligere år.

FOTO: KLASSEKAMPEN

SPIRER TIL VOLD

PÅ BAKGRUNN av disse tallene har Rebbe intervjuet Finn Sjøe. Han er journalist i Klassekampen og har lagt ned et betydelig antall arbeidstimer i å avdekke rasistenes lyssky virksomhet. Han er også en av dem som bidro til at Arne Myrdals planer om å sprengte asylmottaket på Tromøya, ble avslørt og avverget. Sjøe advarer oss mot å tro at den rasistiske volden som vi har vært vitne til den siste tiden, er så spontan som den gir inntrykk av.

TAKTIKK

— Legg merke til at under hele valgkampen var det helt stille. Vi så ingen tendenser til rasistisk terror. Hvorfor? Av hensyn til Carl I. Hagen og Fr.p's framgang. Under hele rettssaken mot Arne Myrdal skjedde det heller ingen slike aksjoner. Dette av hensyn til Arne Myrdal og Fred Skauen. Man ønsket ikke å skade deres sak. Altså: Min påstand er at riktig så impulsiv som mange tror, er denne volden ikke. Noen forsøker å trekke i trådene og styre, sier Finn Sjøe.

— Du hevder altså at det finnes grupperinger som kan benytte seg av voldelige midler i sin rasistiske virksomhet?

— Ja. Det finnes grovt sett to ty-

per miljøer. Jeg tenker da på spesielle nynazistiske miljøer, som foreløpig ikke er så veldig godt kjent. Disse er i ferd med å bygge seg opp. I tillegg eksisterer det en del uorganiserte ungdomsmiljøer i de deler av landet der arbeidsløsheten er spesielt stor. Vi har sett eksempler tidligere på at slike miljøer kan utvikle seg i voldelig retning. Hvis vi ser på Brumunddal, der en pakistansk butikk ble rampert for ei tid tilbake - og på Arendal, så ser vi at begge disse strøkene er hardt rammet av ungdomsarbeidsløshet. I Arendal har det skilt seg ut tre gjenger, med Fevik-gjengen som den viktigste, som streifer rundt uten mål og mening. Her kan det finnes bevisste bakmenn, som inspirerer og styrer disse miljøene til å foreta voldelige aksjoner mot innvandrere.

SPIER TIL VOLD

Hvem trekker så i trådene? Finn Sjøe hevder at det i dag finnes forsøk på å organisere en ny fascistisk bevegelse. Byggelementene i dette er de ytterst små restene som er igjen av det gamle Nasjonalt Folkeparti. Nasjonal Demokratisk Union (NDU) vokser. Denne gruppa hadde to observatører på FMI's landsmøte da organisasjonen ble stiftet i 1987. Mye tyder på at NDU, som holder til utenfor Oslo,

blant annet har satt seg som mål å bygge opp en skinhead-bevegelse i Norge. NDU er i framgang, med kanskje så mye som hundre medlemmer. Videre finnes det fremdeles igjen rester av høyrefløyen i Folkebevegelsen mot innvandring. Mellom denne fløyen og Nasjonal Demokratisk Union ser Sjøe spiren til en ny allianse, som han tror er villig til å gå svært langt når det gjelder bruk av vold.

ZORN 88

Povl Heinrich Riis Knudsen, føreren for Danmarks Nationalsocialistiske Bevegelse har arbeidet for å danne en organisasjon i Norge. Erik Rune Hansen på Grorud i Oslo er hans kontaktperson. Hansen står sentralt i arbeidet med å danne et nytt nordisk riksparti med militant preg. Hans gruppe kaller seg Zorn 88. Zorn betyr mektig vrede (hevn). 88 er myntet på to ganger åttende bokstav i alfabetet, som er h. HH står for Heil Hitler. Anslagsvis 30 personer er mer eller mindre tilknyttet denne gruppa. Sjøe anslår at det totalt finnes omlag 600-700 nynazister i Norge i dag.

PU

— Patriotisk Ungdom under å framstille seg sjøl som en velferdsorgani-

sasjon. Stemmer dette med virkeligheten?

— Vi bør se på hva som skjedde da PU ble stiftet, sier Sjøe. Ca 38 personer møttes hjemme hos Myrdal. Det var både gamle og unge folk, inkludert ungdom fra en del ungdomsskoler. Det var på dette møtet enighet om at PU skulle bli en kamporganisasjon. Men etterpå må det ha oppstått uenighet, for da organisasjonen ble lansert ei uke senere stod de fram som de reneste søndagsskoleguttene. Jeg er kjent med at det var ganske stor strid om profilen. Medlemmene ble enige om å framstå med en pen fasade. Men bak denne fasaden finnes det ei gruppe - veldig lyssky, veldig lite kjent - som driver med helt andre ting.

MYRDALS DOM

— Det blir spennende å se hvordan organisasjonen vil utvikle seg, sier Finn Sjøe. Dommen mot Myrdal kan ha en viss signaleffekt. Den gir et varsel: Prøver du deg på dette, får du deg en smekk. Sjøe om Myrdal flirte da han hørte dommen, var det et stivt smil. Jeg tror mange vil kvie seg for å følge Myrdal nå. De fleste i disse ungdomsgjengene har kanskje egentlig ikke så stor interesse av Myrdals linje, men har hengt seg på en bølge. Det

gjenstår å se om PU vil moderere seg eller bli mer ytterliggående.

STATLIG RASISME

— Vil omfanget av den rasistiske volden øke?

— Vi må se det litt an. Nynazistiske grupper jobber i det stille og planlegger på sikt. Disse er vi ikke kvitt. Samtidig vil dommen mot Myrdal ha en almenpreventiv effekt. Rettssaken som varte i to uker blottla dette nettverket, som en del av oss har snakket om i lengre tid. Her stod nynazister og rasister fram på rekke og rad fra ulike organisasjoner, og vitnet til fordel for Myrdal. Både Bøsteruds øyne og ører har nok fanget opp hvordan forholdene er.

Problemet er imidlertid: Den offisielle norske innvandringspolitikken som styres fra toppen av regjeringbygget er så til de grader negativ at den skaper et bilde av at asylsøkere og flyktninger kun er en belastning for nordmenn. En slik restriktiv politikk gir disse ytre høyregruppene næring og oppmuntring, sier Finn Sjøe til slutt.

SOLVEIG MIKKELSEN

DET ER LØRDAG formiddag. Og på Grünerløkka i Oslo yrer det av liv. Både unge og gamle vil ha noe ekstra ut av lørdagen.

Lett regn og ganske varmt vær denne høstdagen ligger som en klam og beskyttende kappe over bydelen. De fleste er alene ute, med lørdagens gjøremål for nesene: Postkontoret, apoteket, matvarehandelen, bakeriet osv. osv. Noen folk hilser på hverandre. Kanskje var det naboen? Grünerløkka er som en liten by inni den store. En gutt i tjueårene kommer lett slentrende ut av en av «løkka» mange «pakis-sjapper», med to klirrende bærepøser. Lørdagskvelden er «safeet».

Lørdagspraten foregår i de mange knøttsmå kaféene og konditoriene, over en kopp kaffe eller to, før folk skal hjem å sette over potetene. Kanskje har de også planer om å spandere på seg et wienerbrød til kaffen denne lørdagsformiddagen. Men det gjelder og besinne seg. Selv om kaféene ser aldri så eldgamle ut, så er prisene mer «up to date» enn noe annet i dette landet.

Jeg fortsetter et stykke nedover Markveien og svinger til høyre i Korsgata. En gul plakett på husveggen peker veien til antirasistisk café, denne gangen med c. Fordi det er «in» eller fordi det internasjonalt? Jeg vet ikke...

Et gult lite trehus er stedet. Inn gjennom de smårutete vinduene ser jeg at det er folk der. Heldigvis. For det er ikke hver lørdag at det er antirasistisk café på Grünerløkka. Men ser du den gule plakaten på hushjørnet så kan du være sikker.

Jeg går rundt huset gjennom porten og inn i varmen. Jeg kjenner lukten av indisk og tyrkisk mat. Og musikk fra fjerne himmelstrøk smyer seg ut av en kassett spiller som står i vinduskarmen inne i kaféen. På vei fra døren og bort til bordet der de selger mat og drikke, blir jeg anbefalt å smake på den tyrkiske retten tre ganger. Så det er tydelig at gjestene var fornøyd med maten i dag ihvertfall.

- Du burde være forsiktig for de det hender litt for ofte at de er ganske løssluppen med krydderet her, er det en som sier til meg, og henviser til en av «kokkene» på stedet, som sitter ved det samme bordet. Og de to ler. Vel, jeg nøyer meg med en kopp te til fire kroner og slår meg ned sammen med de andre.

Praten går om arbeidsmarkedet og om boligmarkedet. To kjente frustrasjoner for de fleste skulle jeg tro, som sikkert blir mere diskutert rundt om på Grünerløkka's kaféer denne dagen enn det har blitt i Stortingets spørretime de fire siste årene tilsammen.

Anne Kristine forteller meg at den første antirasistiske kaféen ble holdt den 2. februar i år. Nesten et år siden nå.

- Det har vært utrolig mye forskjellige folk innom. I begynnelsen var det flest norske som kom hit, men nå er det vel omtrent fifti-fifti. Og det er mange stamgjester som kommer tilbake hver gang. I begynnelsen var responsen uventet stor. Mye større enn vi noensinne hadde håpet på. Det var rett og slett ikke sitteplasser nok, til tross for at det er to etasjer her. Og pressen sprang rundt og ville snakke med oss. Fra radioer og aviser. Vi fikk et kjempesvært oppslag i Aftenposten, og folk skrev positivt

På antirasistisk kafé kan du få kjøpt forskjellig materiell som forteller om ulike kulturer og om antrasisters arbeid.

FOTO: KATRINE MALMO

om kaféen på debattplass i avisen. Det var en meget hektisk periode for å si det mildt!

Anne Kristine er med i SOS Rasisme sitt lokallag på Grünerløkka i Oslo. Det var de som startet opp kaféen og som har drevet den hele tiden.

Hvordan kom dere på denne ideen om å starte kafé?

— Jo det begynte med en diskusjon om hvordan vi skulle komme i kontakt med flest mulig folk i bydelen, sier Torill som er med i det samme lokallaget.

— På Grünerløkka bor det også ganske mange innvandrere. Og vi vil at de også skal ha et tilbud, og at innvandrere og nordmenn kan ha et felles møtetsted. Det er en mye mere ålreit måte å møtes på enn at vi fra SOS Rasisme bare skal stå på stand og dele ut løpesedler. Da treffer vi aldri folk ordentlig. Bare sånn i forbifarten.

- Her på kaféen har folk tid til å prate med hverandre. Vi har også hatt en del temalørdager her, hvor vi tar for oss et bestemt land. Da lager vi mat fra det landet, og inviterer musike-

ANNE

Anne Kristine er med i SOS Rasisme sitt lokallag på Grünerløkka.

FOTO: KATRINE MALMO

re derfra. Også har vi apeller og diskusjoner om situasjonen der. Om hvordan det er å bo der osv. Dette er en veldig fin måte å lære om hverandres kulturbakgrunn på.

- Dessuten kan det av og til være vanskelig å komme i kontakt med SOS Rasisme-bevegelsen. Dette håper vi at kaféen kan være med å rette på.

Jeg tømmer min tekopp og ruller meg en røyk. Men røyke må jeg gå opp å gjøre får jeg beskjed om. Underetasjen er for de sunne og overetasjen for de usunne. Det er ihvertfall

RLEDES CAFE-BESØK

Disse sju gjestene kan du være ganske sikker på at du treffer på antirasistisk café. De var sjokkert over å møte rasismen i Norge, og mener at nordmenn er veldig uvitende når det gjelder rasismens farer. FOTO: KATRINE MALMO

mer fornuftig enn på McDonalds, der ikkerøykerne går opp mens forpesterne må sitte nede. Alle vet jo at røyken siver oppover og ikke nedover. Men nok om det. Jeg går i alle fall opp trappen, og oppdager at her sitter det en hel verden av forpesterne. Minst dobbelt så mange folk som i underetasjen. Kanskje de fleste ikke-røykere sitter hjemme på lørdagsfommiddagen, for å leve ti år lenger? Vel, her er det ihvertfall ingen fare. Slagordet om at antirasistisk café er for alle gjelder faktisk på dette punktet også.

Innerst i kroken sitter det en stor ansamling mennesker, som prater på kryss og tvers av hverandre. De ser ut som de er opptatt med sitt, men jeg våger meg nå likevel bort. Og nærmest før jeg får tid til å hilse, trekker de fram en stol og sier værsgod sitt ned. Og jeg skjønner snart at jeg har havnet oppi en gjeng med stam-stam gjester.

— Vi er her hver uke, eller nei annenhver uke, for det er bare café her annenhveruke nå. Det er veldig ålreit å være her.

En av dem tar en rask presentasjonsrunde for meg, og forteller at fem av dem er tyrkere, hvorav to av tyrkerne er kurdere. En er fra Kenya og en fra Sri Lanka. Og de har bodd i Norge i alt fra seks måneder til fem år. De er ganske fornøyd med å bo i Norge, selv om det er litt vel kaldt om vinteren. Men de var overrasket over å finne rasismen her i Norge. Og en av dem forteller:

— En dag da jeg og to kammerater gikk nedover gaten så kom det en gammel dame med to posser gående forbi. Og i det hun passerer oss snur

hun seg og sier æsj, også fortsatte hun fort videre. Hvorfor gjør hun det? Du kan jo ikke kalle henne rasist heller. Hun må jo være tulling. Vi kjente jo ikke henne engang.

De ler. Og de forteller at de kjenner til mange episoder der nordmenn har angrepet innvandrere som ikke er like morsomme som denne historien.

Jeg spør dem om de selv er med i SOS Rasisme. Det er de ikke:

— SOS Rasisme er ikke sterke nok til å jobbe mot rasismen. De er alt for byråkratisk. Jeg har inntrykk av at de for det meste sitter på sitt kontor og bare snakker og snakker. Når innvandrere har problemer så er de ikke der. Jeg ser dem stort sett bare på demonstrasjoner, sier en av dem. Men rasismen må bekjempes på mange og forskjellige måter, sier de.

— Det er mye uvitenhet blandt nordmenn. Spesielt i små byer og på landsbygden, sier en av dem, som sjøl har bodd i Stavanger og synes at det var verre der enn i Oslo.

— Derfor er det viktig å spre kunnskap om hva rasismen er og hva den kan gjøre med folk. De fleste vil ikke selv kalle seg for rasister selv om de kanskje kan ha rasistiske meninger. Og det er jo egentlig bra at de ser på rasisme som noe negativt. Men de må også vite det at rasisme er det samme som facisme og veien kan være kort fra det ene til det andre. Og de vil vel ikke ha det som i Hitler-Tyskland. Dessuten bør nordmenn også huske at mange også har flyktet fra Norge, både til Amerika og til Sverige under siste verdenskrig. Og det er viktig at de lærer noe om innvanderere sin situasjon og kultur. Sånne tiltak som denne caféen tror jeg også kan være bra i forhold til å demme opp for rasismen.

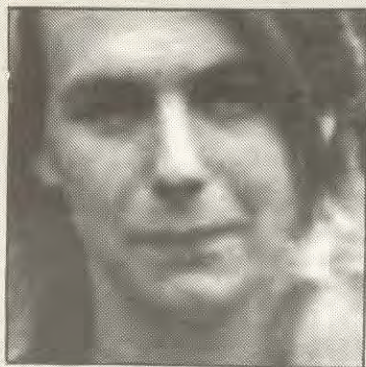
Jeg stumper den andre eller tredje(?) røyken min og sier at jeg gjerne vil ta noen bilder av dem. Og de poserer villig. Og en som står ved siden av meg kommenterer at de er i sitt ess nå. Caféens mest pr-kåte gjester. De elsker å bli tatt bilde av, sier vedkommende og slenger et hånlig ironisk blick på de poserende gjestene, som bare ler av situasjonen.

Jeg takker for meg og forsikrer om at jeg vil komme tilbake, før jeg springer ned trappene. Dermed er det bare å bite tennene sammen og forlate caféen til fordel for regnværet utenfor. Hvilket er et valg jeg aldri ville ha gjort hvis jeg ikke visste at parkometeret mitt tikket på de siste minuttene, noen gater lenger oppe.

Ute er gatene begynt så vidt å tømmes for folk. Nå er det lørdagsmiddagen som står for tur. Men dette det burde alle og en hver vite: At hvis du ikke orker å lage middag en lørdag, så er den vel så billig og god - den du får på antirasistisk café i Korsgata i Oslo.

KATRINE MALMO

Å være eller ikke være... høstens møkkavalg for Fylkeslistene for Miljø og Solidaritet (FMS) gjør vel at noen stiller s

Mattias Tagseth (20), leder av Trøndelag Rød Ungdom:

— Ja, jeg hadde regnet med bedre valgresultat. Oppslutninga til valglista i Trøndelag ble nokså lik den oppslutninga vi hadde fått hvis vi hadde stilt RV. Det var med et slikt samarbeids-prosjekt vanskelig å få det ut fra skrivebor-

det og møterommene. Det var vanskelig å utvikle en konkret plattform og klare radikale paroler.

Det som er viktig i valg-arbeidet vårt er at vi skal være uansvarlig iforhold til systemet og ansvarlig iforhold til folk. Framover er det bruk for at vi blir mer offensiv som sosialister, at vi vinner tillit gjennom frontarbeid sammen med folk. Det trengs diskusjoner om sosialisme. Det er nødvendig at vi er ærlig overfor folk, både når det gjelder sosialismens muligheter og problemer.

Jeg vil bygge en valgfront som er anderledes enn både RV og FMS. Som har en sosialistisk og systemkritisk plattform, og som klarer å dra med seg en del av de bra kontaktene vi har klart å få i jobbinga med FMS.

Selvi Orvik, leder av Oslo Rød Ungdom:

— Nei, jeg er ikke deppa. FMS gjorde ett dårlig valg, men det var også forventa. FMS hverken besto eller forholdt seg til reelle bevegelser. FMS hadde ingen plattform og lå av og til til høyre for SV. Så de AP'erne som gikk til venstre stemte like godt SV.

Jeg mener valget viste at FMS har utspilt sin rolle. Et samarbeid på topplan mellom NKP og RV er ikke noe å bygge på. Framover mener jeg at vi må stille RV ved valg. RV har tillit, er innarbeida og har hatt framgang. AKP kan ikke løse sin krise ved å finne på en ny valgtaktisk greie.

Oddveig Lyngstad (24), leder av RV i Sogn og Fjordane:

— Jeg er ikke deppa, valgresultatet var ikke verre enn forventa. Jeg regnet ikke med at vi skulle få folk inn på tinget. Men jeg var

VALGETS

Vi overlevde stortingsvalget. Såvidt. Forventningene var skrudd skyhøyt i været på forhånd. Fylkeslistene for Miljø og Solidaritet var tingen! Valgsamarbeid og Jon Michelet som trekkplaster; Vi kom til å åke rett inn på stortinget. Garantert!

I ETTERTID vet vi bedre. Det gikk ikke sånn. SV ble venstresidas seierherre. Fylkeslistene for Miljø og Solidaritet måtte nøye seg med stakarslige 0,8 %. Et sviende valgnederlag.

Hva nå? Frustrerte AKP'ere river seg i håret. Alle valgmuligheter synes prøvd. Uansett hva vi gjør. Promilleoppslutning blir resultatet. Bør hele butikken rett og slett legges ned? Nei. Dener for drøy. Det kan både Claus Jervell, leder av Rød Ungdom og Randi Saure, sentralstyremedlem i samme organisasjon enes om. Men ellers er de uenige i de fleste spørsmål som angår valg. De gir ulike svar både i sin oppsummering av stortingsvalget, og på hvilken valgstrategi m-l-bevegelsen bør satse på framover.

PRAKSIS

— Det skar seg fra begynnelsen av, sier Randi og levner ikke AKP's linje under valgkampen mye ære. — Vi mistet oversikten over det politiske bildet og tok ikke utgangspunkt i de reelle bevegelsene. Arkitektene bak

Fylkeslistene ville samarbeide for enhver pris - også med NKP. De hadde liten forankring i bevegelsene på grasrota. Jeg mener vi i mye større grad burde ha knyttet oss til miljøbevegelsen, den antirasistiske kampen og til opposisjonen i fagbevegelsen.

— Tidspunktet for samling på venstresida var feil. AKP overså nivået på den politiske kampen. Parlamentarisk samling må være resultat av politisk kamp, av at grasrota inngår allianser. AKP har i dag plassert seg helt på sidelinja. Partiet er mest opptatt av egne problemer og verkebyller. Det har fjernet seg fra den politiske dagskampen. Partiet må begynne å prioritere praksis, sier Randi.

DÅRLIG PROGRAM

— Jeg var veldig positiv til ideen bak Fylkeslistene, sier Claus. — Den feilen vi gjorde var at FMS kun ble et organisatorisk alternativ. Politikken ble for svak. Programmet som ble utarbeidet framstod ikke som noe krystallklart alternativ til SV. I det hele tatt: Forholdet til SV ble ikke tatt alvorlig. Folk stemte på SV framfor Fylkeslistene fordi vi ikke hadde noe program som skilte oss fra SV's politikk. I ettertid har jeg kommet fram til at AKP ikke vil greie å skape noen bevegelse i samfunnet uten at vi først tar oppgjør med de negative sidene ved partiet.

SOSIALISME

— Hva med valget om to år?

— Sentralstyret i Rød Ungdom har uttrykt at vi da ønsker et sosialistisk alternativ, sier Claus. — FMS er ikke noe å bygge på om to år. Hvilken strategi og politikk vi skal satse på, må AKP avklare. Partiet må utarbeide et sosialistisk program med en politikk som sprenger rammene for kapitalismen. Sosialismeperspektivet må få betydning for vår praktiske politikk. Ikke som i RV i dag, der sosialisme kun er noe som står i programmet.

«Tidspunktet for samling på venstresiden var feil. AKP overså nivået på den politiske kampen», sier Randi Saure sentralstyremedlem i Rød Ungdom, om oppsummeringen av valget.

FOTO: KATHRINE MALMO

OPPGJØR

— Videre bør AKP ta et oppgjør med dogmatismen, mener Claus.

— Vi er en del av den kommunistiske tradisjonen. Utviklinga i de såkalte sosialistiske landene er ikke noe vi kan stille oss likegyldige til. Vi må

lære av de feilene som er gjort i Kina og Sovjet. Vi må si klart ifra hva vi mener om Stalin. Vi skal fortsatt føre en marxistisk politikk, men samtidig

Spørsmålet. Rebell spurte noen lokale RUere og RVer om de var deppa. Og om hva de skal være. Og ikke være.

bortreist de siste to ukene før valget, så jeg hadde ikke noen spesielle forventninger.

Jeg tror det gikk slik fordi FMS ikke var noe alternativ, slik det burde ha vært. Plattform og rofil var såpass dårlig og vag at det ikke var noe alternativ til SV. FMS var ikke noen ordentlig opprørske liste.

Framover mener jeg vi må stille til valg med RV. RV er ett bra alternativ. Den er bra innarbeida, vi kan selvfølgelig bli bedre, men RV er bra. Vi må stole på oss selv istedet for å hoppe fra det ene til det andre. Vi er nødt til å profilere oss i forhold til SV. Det må være ett sosialistisk alternativ. I år var det ingen som snakket om sosialisme i valgkampen. Det må vi ha ett RV/AKP til å gjøre.

Charlotte Kristiansen (20), leder av Troms Rød Ungdom:

— Det gikk dårlig, men jeg er ikke deppa. Jeg var selv lite med i valgkampen og har ikke noe følelsesmessig forhold til det. Jeg tror det gikk dårlig pga. endel praktiske/politiske ting. Media boikottet systematisk kvinne-initiativet. Den flate strukturen i organisa-

sjonen fungerte lite mobiliserende, og vi satset ikke nok å skolevalgene.

Den viktigste årsaken var nok at ingen forutså SV's store politiske framgang. Vi jobbet for lite med å understreke forskjellen mellom SV og FMS.

Framover mener jeg at ML-bevegelsen må bli mer utadretta og spørrende. Med det mener jeg at vi har masse å lære av staa og tankene og meningene til folk. Vi har trukket lærdom av dette før, men vi har ikke formet politikken og framstillingen av politikken vår etter dette.

Jeg tror at vi må slutte å kriminalisere oss selv. Vi har en masse teori og endel løsninger som folk vil gripe etter hvis vi er offensiv nok. Jeg tror tiden er moden for ideologisk debatt.

Hanne Indrehus (26), leder av Hordaland Rød Ungdom:

— Nei jeg er ikke deppa etter valget. Valgresultatet var rævva og en fiasko. Men stortinget er uansett ikke det viktigste. Den utenom-parlamentariske kampen er viktigst. Og den ser jeg lysere på enn på lenge. Valget var uttrykk for en radikaliserings av folk.

Valget viser at ML-bevegelsen må tenke nytt. Det skjer så mye spennende for tida som vi ikke kan stå utenfor. Vi må jobbe for å utvikle ny politikk om et alternativt samfunn. Idag tror ikke folk på vårt alternativ. Vi må tenke utover og framover, og det tror jeg ikke vi har vondt av.

KVALER

«AKP vil ikke greie å skape noe bevegelse i samfunnet uten at vi først tar oppgjør med de negative sidene ved partiet,» sier Claus Jervell, leder i Rød Ungdom. FOTO: KATRINE MALMO

innse at vi ikke sitter med alle fasitsvar. Vi må lage et konkret program for hvordan Norge best kan styres. I tillegg må vi gi folk vyer om at det går

an å organisere Norge på en annen og bedre måte.

— Bør vi satse på RV ved valget i 1991? — Det vil være en katastrofe å

legge ned RV! Jeg mener RV er den valgfronten vi trenger, sier Randi. — I dag er det mange som hevder at RV er et misfoster. Det har blitt en slags

sannhet. Jeg er stolt over det RV har greid å utrette. RV har gjennom møysommelig arbeid blitt kjent blant folk og har oppnådd respekt. Her i Oslo brukes Rød Valgallianse av vanlige folk, de henvender seg f.eks. til oss i forbindelse med budsjett-kamper. Vi må bygge videre på dette. Vi må ha en front som sier noe om klasser og klassekamp.

— Jeg er mer tvilende til hva vi bør gjøre, skyter Claus inn. — Det er viktig nå framover at valgarbeidet til AKP knyttes mer til hva vi ellers driver på med. Vi må ikke skille mellom valgarbeid og annet politisk arbeid,

«Jeg er uenig med Claus i at AKP må ta et oppgjør på kammerset, sier Randi. Jeg tror ikke at dogmatisme, den kommunistiske tradisjon, Stalin osv. har noen betydning for om folk slutter opp om oss eller ikke.»

som AKP tidligere har gjort. Dette skillet har ført til at partiet har drevet et hektisk valgarbeid for RV noen uker før valget, mens bare noen enkeltpersoner har jobbet med RV resten av tida. Nå må vi bli flinkere til å drive en mer helhetlig politikk. Enten må AKP og RV knyttes helt til hverandre, eller så må RV bli en medlemsorganisasjon. Da må AKP's særrettigheter til fronten opphøre.

AKP

— Jeg er uenig med Claus i at AKP må ta et oppgjør på kammerset, sier Randi. Jeg tror ikke at dogmatisme, den kommunistiske tradisjon, Stalin osv. har noen betydning for om folk slutter opp om oss eller ikke. Det er

mange usunne trekk ved AKP. Da tenker jeg på frustrerte 40-åringer som kun har et teoretisk forhold til politikk. De kommer seg ikke ut blant folk. Hvis partiet skal styrke sin posisjon i dette landet, må AK-P'ere prioritere praksis og drive med klassekamp. Hvis AKP greier dette, vil de problemene partiet strever med i dag løse seg, tror Randi.

TROVERDIGHET

Claus ser annerledes på det: — Jeg mener du snur dette på hodet. Det er ikke snakk om noe oppgjør på kammerset. Det jeg prøver å si, er at AKP nå må diskutere hva revolusjonæres strategi bør være. Det står ikke i motsetning til å drive med praktisk, utadrettet politikk. Se på NKP i 50- og 60-årene. Partiet hadde mange dyktige folk, men manglet en alternativ politikk. Vi må ikke gå i samme fella.

— Mange vanskelige spørsmål må avklares. Ta f.eks. miljømordet. Her mangler vi troverdige svar. Hvordan skal vi stille oss til vekst kontra miljøvern? Må folk gå ned i levestandard for å få slutt på miljøødeleggelsene? Vi har ingen gode svar. Det gjelder også sosialismen. Vi må trekke lærdom av erfaringene fra andre sosialistiske land. Sosialismeperspektivet har en rekke mangler. Det er mange spørsmål vi må få klarhet i, prøve å gi svar på. Hvordan vi greier å utvikle politikken vår i tida som kommer, vil være avgjørende for partiets framtid. Vi står ved et veiskille.

— Mulighetene for framgang er til stede, sier Randi til slutt. — Hvis vi greier å bli en drivkraft i de reelle bevegelsene, greier å få fotfeste i ungdomsmiljøer, da kan vi vokse. Situasjonen er for såvidt gunstig. Et stort SV på stortinget vil raskt vise seg å ikke være noe alternativ for folk på venstresida. Det vil bli for parlamentarisk og ansvarliggjort. Da må vi gjennom praksis vise at vi er et alternativ som folk kan slutte opp om.

SOLVEIG MIKKELSEN

USIKKERHET

Sanseløse blikk
mot en usminket
vegg
Bedende hender
mot strittende
sinn
Deg og meg
mot hverandres
tvil
Svaret på meg
fins i dine
trekk

Jeg tar på deg
Jeg tar
jeg tar
du tar på meg
Svimlende kinn
og
rødmende øyne
Ungt og vakkert
fy, forbudt
To som en
en stakket stund
Vi tok forbudt
og følte fy
Du tok
du tok
jeg tok på deg

Jeg fikk aldri forklart
hvorfor jeg gikk
for du stengte igjen døra
før jeg fikk snudd

Så sto jeg der
naken alene
uten en tråd
Hørte en stemme
jeg trodde var din.
Ensomt alene
med drømmen for to
Hvor må jeg lete-
hvor går din vei?
Jeg står her alene
uten din tråd.

Evig din
Ord som
ble skrevet
på dirrende hud
Du tok
dem ifra
meg
igår
da du
dro.

LINDA ERIKSEN